



ЗВІТ KMEL 01-01UP ПРО ОНОВЛЕННЯ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ ТА РЕЙТИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Об'єкт рейтингування:	місто Хмельницький
Тип рейтингу:	Довгостроковий кредитний рейтинг міста за національною рейтинговою шкалою
Рівень рейтингу:	uaA
Рейтингова дія:	Оновлення
Дата:	24.11.2020 р.

Об'єкт рейтингування:	місто Хмельницький
Тип рейтингу:	Рейтинг інвестиційної привабливості
Рівень рейтингу:	invA+
Рейтингова дія:	Оновлення
Дата:	24.11.2020 р.

Кредитні рейтинги, визначені Рейтинговим агентством «IBI-Rating» не є рекомендацією щодо «купівлі» чи «продажу» того чи іншого цінного паперу або відносно ризику отримання збитків, за винятком випадків, коли це обумовлено окремо.

Рейтинг інвестиційної привабливості, визначений Рейтинговим агентством «IBI-Rating», не є рекомендацією щодо інвестування, а є лише думкою щодо привабливості міста, підприємства з точки зору інвестування в нього та ризиків, пов'язаних з даною інвестицією.

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Кредитний рейтинг представляє собою оціночне судження Рейтингового агентства «IBI-Rating» щодо кредитоспроможності (платоспроможності) суб'єкта рейтингування загалом та/або за його окремим борговим зобов'язанням. Оскільки за своєю сутністю кредитний рейтинг є вираженням перспективи і включає припущення та прогнози щодо майбутніх подій, на рівень кредитного рейтингу можуть впливати майбутні події та умови, існування яких можна передбачити на етапі визначення (оновлення) кредитного рейтингу.

Кредитний рейтинг позичальника характеризує відносний (у порівнянні з іншими позичальниками) рівень спроможності своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму боргу за всіма зобов'язаннями.

Національна рейтингова шкала відображає відносне ранжування рівнів кредитного рейтингу об'єктів рейтингування з характеристикою критеріїв, притаманних тому чи іншому рівню. Національна рейтингова шкала затверджена Постановою КМУ №665 від 26.04.2007 р.

Рейтинг інвестиційної привабливості – думка рейтингового агентства щодо привабливості міста, регіону, підприємства, окремого бізнес-проекту з точки зору інвестування в нього та ризиків, пов'язаних з даною інвестицією. Цей вид рейтингу дає можливість потенційному інвестору оцінити сприятливість чи несприятливість інвестиційного клімату та переваги/недоліки інвестування.

Рейтингова шкала інвестиційної привабливості відображає відносне ранжування рівнів інвестиційної привабливості об'єктів рейтингування в залежності від ступеня їх чутливості до інвестиційних ризиків.

Проміжна категорія рейтингу – Кредитний рейтинг та Рейтинг інвестиційної привабливості можуть мати додаткові позначення «+» або «-», що відображають проміжні рівні рейтингу відносно основних рівнів. Вказані позначення не застосовуються до наступних рівнів рейтингів: uaAAA, uaD, invAAA та invC.

РЕЙТИНГОВІ ДІЇ

Визначення та оновлення Кредитного рейтингу та Рейтингу інвестиційної привабливості здійснюється у відповідності до підходів та методології, розроблених IBI-Rating з урахуванням вітчизняних особливостей, законодавчих вимог та міжнародної практики. Підходи та методологія Агентства переглядаються та оновлюються на постійній основі з метою забезпечення об'єктивності рейтингу, в силу зміни внутрішніх та зовнішніх факторів, а також законодавства.

Кредитний рейтинг та Рейтинг інвестиційної привабливості визначаються на базі інформації, наданої суб'єктом оцінки, а також на основі публічної інформації про об'єкт оцінки та середовище його діяльності, яку Агентство вважає достовірною. Рівень Рейтингу залежить, в тому числі, від якості, однорідності та повноти інформації, яку отримує Агентство в ході рейтингового процесу.

Рейтинги можуть бути переглянуті у разі виявлення нових відомостей про об'єкт оцінки та в інших випадках, які передбачені методологією та вважаються достатніми для перегляду рейтингу.

Рейтинги можуть бути відкликаними, якщо суб'єкт рейтингування не надає уповноваженому агентству інформацію, необхідну для поновлення рейтингу, або з інших причин передбачених договірними відносинами.

Моніторинг Кредитного рейтингу здійснюється на постійній основі та підлягає перегляду не рідше, ніж раз на півріччя.

Скорочення

ВРУ	Верховна рада України	ДНЗ	Дитячий навчальний заклад
ДКСУ	Державна казначейська служба України	ДССУ	Державна служба статистики України
ЗУ	Закон України	ЖКГ	Житлово-комунальне господарство
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб	ПСЕР	Програма соціально-економічного розвитку
КМУ	Кабінет Міністрів України	ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ХМР	Хмельницька міська рада		

НАЦІОНАЛЬНА РЕЙТИНГОВА ШКАЛА

РІВЕНЬ РЕЙТИНГУ

ХАРАКТЕРИСТИКА

Інвестиційні рівні

uaAAA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAAA характеризується найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.
uaAA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.
uaA	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності означає чутливість до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.
uaBBB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Спекулятивні рівні

uaBB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBB характеризується кредитоспроможністю нижчою ніж достатня порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.
uaB	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaB характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Дуже висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.
uaCCC	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCCC характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Існує потенційна імовірність дефолту.
uaCC	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCC характеризується високою імовірністю дефолту.
uaC	Очікується дефолт позичальника за борговими зобов'язаннями.
uaD	Дефолт. Виплата відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинена до настання строку платежу без досягнення згоди з кредиторами щодо реструктуризації заборгованості.

ПРИМІТКИ

У разі застосування Національної рейтингової шкали можуть використовуватися такі додаткові позначення:

ua	Рейтинги визначені за Національною рейтинговою шкалою.
«-» або «+»	Проміжні категорії рейтингу відносно основних категорій.
(pi)	Рейтинги, визначені на підставі використання лише публічної інформації.
відкликаний	Рейтинг, відкликаний у зв'язку з тим, що суб'єкт рейтингової оцінки не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, передбачених договірними відносинами
призупинений	Рейтинг, що може бути відкликаний (як проміжний етап перед його можливим відкликанням) у зв'язку з тим, що суб'єкт рейтингової оцінки не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, передбачених договірними відносинами.

Кредитний рейтинг міста Хмельницького оновлено на рівні uaA з прогнозом «у розвитку»

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

РЕЙТИНГОВА ІСТОРІЯ М. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Рівень рейтингу:	uaA	uaA
Прогноз:	у розвитку	у розвитку
Дата:	09.04.2020 р.	24.11.2020 р.
Рейтингова дія:	Визначення	Оновлення

В процесі визначення кредитного рейтингу за допомогою кількісних та якісних показників аналізувались: організація системи місцевого самоврядування; рівень економічного розвитку міста; рівень бюджетного забезпечення міста; боргове навантаження та боргова політика.

Прогнозу «у розвитку» обумовлений посиленням невизначеності щодо дії органів влади і господарюючих суб'єктів у разі загострення епідеміологічної ситуації в Україні та світі.

ФАКТОРИ, ЩО ПІДТРИМУЮТЬ РІВЕНЬ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

- Помірна диверсифікація господарського комплексу міста за видами економічної діяльності
- Зростання податкових надходжень за 6 міс. 2020 року у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року.
- Низька концентрація за платниками податків.
- Позитивна динаміка обсягу роздрібного товарообороту та середньомісячної заробітної плати.
- Ряд показників соціально-економічного розвитку є вищими у порівнянні з показниками по Україні в цілому, зокрема: обсяг введення в експлуатацію житла у розрахунку на 1 мешканця, роздрібний товарооборот на 1 мешканця, співвідношення обсягу власних доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця.
- Достатній рівень ліквідності місцевого бюджету, покриття операційних витрат операційними доходами.
- Низькі показники консолідованого боргового навантаження на дохідну частину бюджету міста та якісне обслуговування боргу

ФАКТОРИ, ЩО ОБМЕЖУЮТЬ РІВЕНЬ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

- Зниження обсягу власних доходів бюджету міста за 6 міс. 2020 року у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року.
- Загострення епідеміологічної ситуації в країні та зміна бюджетного законодавства, що може суттєво обмежити ділову активність та обсяг надходжень до бюджету міста Хмельницький.
- Ряд показників соціально-економічного розвитку є нижчими у порівнянні з показниками по Україні в цілому, зокрема: рівень оплати праці; зовнішньоторговельний товарообіг у розрахунку на 1 мешканця; обсяг реалізованої промислової продукції на 1 мешканця.
- Необхідність здійснення значних капітальних вкладень в місцеву інфраструктуру у зв'язку з високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста.

ФАКТОРИ, ЩО МОЖУТЬ ПРИЗВЕСТИ ДО ПЕРЕГЛЯДУ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Позитивний вплив на кредитний рейтинг можуть мати наступні фактори: позитивна динаміка ключових показників соціально-економічного розвитку міста, за умови достатньої ліквідності бюджету та помірного рівня боргового навантаження.

Негативний вплив на кредитний рейтинг можуть мати наступні фактори: погіршення показників виконання бюджету та/або зниження його ліквідності (в тому числі, внаслідок зниження ділової активності та недоотримання податків в зв'язку з застосуванням податкових пільг, пов'язаних з розповсюдженням вірусу Covid-19 та введенням карантину); зниження ефективності управління фінансами на місцевому рівні, погіршення показників соціально-економічного розвитку тощо.

ШКАЛА РЕЙТИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

РІВЕНЬ РЕЙТИНГУ	ХАРАКТЕРИСТИКА
invAAA	Об'єкт рейтингування з рейтингом invAAA характеризується винятковою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування за практично повної відсутності ризиків, пов'язаних з інвестуванням
invAA	Об'єкт рейтингування з рейтингом invAA характеризується відмінною інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Спостерігається певна чутливість до впливу інвестиційних ризиків.
invA	Об'єкт рейтингування з рейтингом invA характеризується високою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Спостерігається чутливість до впливу інвестиційних ризиків.
invBBB	Об'єкт рейтингування з рейтингом invBBB характеризується достатньою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Спостерігається залежність від впливу інвестиційних ризиків.
invBB	Об'єкт рейтингування з рейтингом invBB характеризується інвестиційною привабливістю, нижчою ніж достатня, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Існує імовірність виникнення певних проблем через чутливість до впливу інвестиційних ризиків.
invB	Об'єкт рейтингування з рейтингом invB характеризується недостатньою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Імовірність виникнення проблем обумовлена суттєвою чутливістю до впливу інвестиційних ризиків.
invCCC	Об'єкт рейтингування з рейтингом invCCC характеризується низькою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Для об'єкта притаманний значний інвестиційний ризик.
invCC	Об'єкт рейтингування з рейтингом invCC характеризується дуже низькою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Для об'єкта притаманний дуже високий інвестиційний ризик.
invC	Об'єкт рейтингування з рейтингом invC характеризується наднизькою інвестиційною привабливістю, порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Для об'єкта притаманний екстремальний інвестиційний ризик.

ПРИМІТКИ

У разі застосування Рейтингової шкали інвестиційної привабливості можуть використовуватися такі додаткові позначення:

inv	Рейтинги визначені за Рейтинговою шкалою інвестиційної привабливості.
«-» або «+»	Проміжні категорії рейтингу відносно основних категорій. Не використовуються з рейтингом invAAA та invC
(pi)	Рейтинги, визначені на підставі використання лише публічної інформації.
відкликаний	Рейтинг, відкликаний у зв'язку з тим, що суб'єкт рейтингової оцінки не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, передбачених договірними відносинами
призупинений	Рейтинг, що може бути відкликаний (як проміжний етап перед його можливим відкликанням) у зв'язку з тим, що суб'єкт рейтингової оцінки не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, передбачених договірними відносинами.

Рейтинг інвестиційної привабливості міста Хмельницького оновлено на рівні invA+ «Висока інвестиційна привабливість»

Місто з рейтингом invA характеризується високою інвестиційною привабливістю порівняно з іншими об'єктами рейтингування. Спостерігається чутливість до впливу інвестиційних ризиків.

РЕЙТИНГОВА ІСТОРІЯ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Рівень рейтингу:	invA+	invA+
Дата:	09.04.2020 р.	24.11.2020 р.
Рейтингова дія:	визначення	оновлення

В процесі визначення рейтингу інвестиційної привабливості за допомогою кількісних та якісних показників аналізувались, зокрема, міська промислова та інвестиційна політика, природно-географічний потенціал та стан екології; кадровий потенціал міста; якість матеріальної бази для розвитку бізнесу, тощо.

ФАКТОРИ, ЩО ПІДТРИМУЮТЬ РІВЕНЬ РЕЙТИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

- Територіальна близькість до перспективних зарубіжних ринків та добре транспортне сполучення (місто Хмельницький розташовано на перетині двох європейських автомобільних маршрутів та маршруту загального державного значення, має розвинену систему залізничного транспорту);
- Добрий стан екології та проведення робіт в напрямку її покращення;
- Значний кадровий потенціал що зумовлено розвинутою інфраструктурою професійної та вищої освіти, значною часткою працездатного населення міста Хмельницький та прилеглих населених пунктів та сталими промисловими традиціями регіону
- Розвинена бізнес- інфраструктура (наявні вільні виробничі, торгові, офісні приміщення та земельні ділянки, що можуть бути використані для розвитку бізнесу, ведення робіт в напрямку створення індустріального парку, реалізація програм з підвищення енергоефективності);
- Досвід успішної реалізації інвестиційних проектів, в тому числі, з залученням іноземних ресурсів;
- Ефективна промислова та інвестиційна політика, спрямована на розвиток малого бізнесу, підтримку місцевих виробників та розширення міжнародного співробітництва;
- Висока інформаційна прозорість діяльності міської влади та якісна організація комунікації з потенційними інвесторами.

ФАКТОРИ, ЩО ОБМЕЖУЮТЬ РІВЕНЬ РЕЙТИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

- Обмежена інвестиційна привабливість значної частки бізнес-активів в зв'язку з їх зношеністю;
- Кадрові ризики, що зумовлені суттєвою різницею в оплаті праці між регіоном і столицею та країнами близького зарубіжжя;
- Обмежені можливості підтримки економічного потенціалу на локальному рівні, що зумовлено особливостями фіскального та бюджетного законодавства України;
- Значна потреба фінансування для розвитку та утримання соціальної мережі, комунальної інфраструктури, дорожнього фонду, транспортного потенціалу (у т.ч. відновлення аеропорту), яка наразі не повною мірою забезпечується власними можливостями бюджету міста

ФАКТОРИ, ЩО МОЖУТЬ ПРИЗВЕСТИ ДО ПЕРЕГЛЯДУ РЕЙТИНГУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Позитивний вплив на рейтинг можуть мати наступні фактори: покращення стану інженерної та транспортної інфраструктури, в тому числі, реконструкція аеропорту; покращення стану бізнес-активів.

Негативний вплив на рейтинг можуть мати наступні фактори: реалізація державної політики, спрямованої на скорочення власних операційних і фінансових можливостей населених пунктів, суттєве погіршення якості комунальної та бізнес-інфраструктури міста, виявлення скарг з боку інвесторів на діяльність місцевої влади; розвиток рейдерства та корупції.

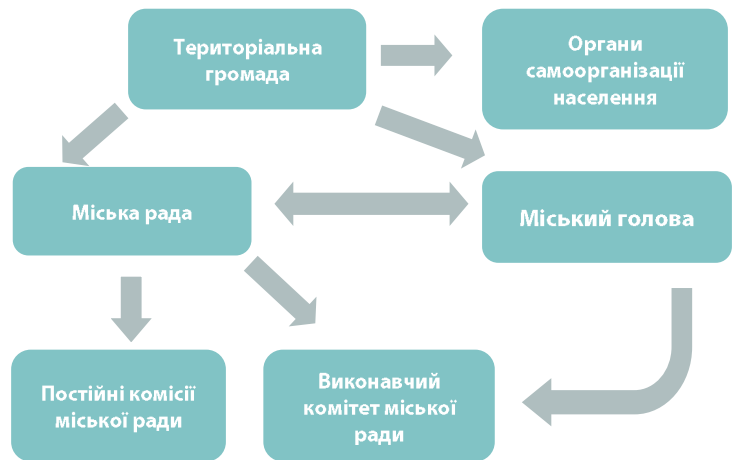
ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	7
2. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	7
2.1. Адміністративна структура та система управління містом.....	7
2.2. Взаємодія гілок влади	9
2.3. Прозорість діяльності місцевої ради.....	9
3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТА	10
3.1. Місцева економіка	10
3.2. Ринок праці	15
3.3. Міська інфраструктура та соціальна сфера	16
4. БЮДЖЕТНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МІСТА	22
4.1. Структура доходної та видаткової частини бюджету.....	22
4.2. Рівень ліквідності місцевого бюджету	24
5. РІВЕНЬ МІСЦЕВОГО БОРГУ ТА БОРГОВА ПОЛІТИКА	24
6. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	25
6.1. Природно-географічний потенціал та стан екології.....	25
6.2. Кадровий потенціал	26
6.3. Матеріальна база для розвитку бізнесу	27
6.4. Міська промислова та інвестиційна політика	34
ВИСНОВОК	40
ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	41

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Місто Хмельницький є значимим економічним, освітнім та культурним центром Поділля та Західної України. Адміністративний центр Хмельницької області та Хмельницького району. Площа Хмельницької області становить 20,6 тис. км² (3,4% площі території України, 16 місце серед інших регіонів), чисельність населення станом на 01.07.2020 р. – 1 250,2 тис. осіб (3,0% населення України, 13 місце серед інших регіонів), густота населення - 60,86 осіб на км². Хмельницька область не має спільних кордонів з іншими країнами, проте є наближеною до державного кордону.

Хмельницький належить до великих міст України. Його площа складає 93,05 км². Згідно з даними Головного управління статистики у Хмельницькій області, чисельність населення станом на 01.07.2020 р. становить 274,2 тис. осіб. Інформація про географічне розташування міста та його віддаленість від основних вітчизняних та іноземних міст, а також від державного кордону, наведена нижче.



Таблиця 1. Відстань від м. Хмельницького

Пункт кордону / місто	Відстань
Мостиська (кордон з Польщею)	315 км
Чоп (кордон з Угорщиною, Словаччиною)	466 км
Вадул-Сірет (кордон з Румунією)	216 км
м. Київ (Україна)	325 км
м. Одеса (морський порт)	553 км
м. Варшава (Польща)	629 км
м. Берлін (Німеччина)	1 173 км
м. Брюссель (Бельгія)	1 872 км



м. Хмельницький на мапі України

Через місто протікають річки Плеска та Південний Буг, яка є другою за протяжністю в Україні. Місто має помірно-континентальний клімат з теплим літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів.

Особливістю економіко-географічного положення м. Хмельницького є розташування міста в безпосередній близькості до кордону на перетині важливих транспортних шляхів. Це надає місту статусу важливого торговельного та логістичного центру України.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1. Адміністративна структура та система управління містом

Хмельницький не має поділу на райони, в місті відсутні районні ради та їх виконавчі органи.

Система місцевого самоврядування складається з територіальної громади міста, міської ради, міського голови, виконавчих органів Хмельницької міської ради та органів самоорганізації населення. Повноваження та функції органів місцевого самоврядування визначені Конституцією України, законами України «Про місцеве самоврядування», «Про вибори депутатів Верховної Ради, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», «Про органи самоорганізації населення», Європейською хартією місцевого самоврядування та Статутом міста.

Територіальна громада

Здійснює місцеве самоврядування безпосередньо, а також через міську раду, міського голову, шляхом обрання депутатів міської ради, міського голови й ухвалення рішення про дострокове припинення їх повноважень.

Територіальну громаду складають усі жителі міста – громадяни України, які мають право голосу на місцевих виборах та зареєстровані в місті у встановленому порядку. Територіальна громада через органи місцевого самоврядування вирішує усі питання, пов'язані з життєдіяльністю та розвитком міста, які належать до її повноважень.

Міська рада

Є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста та здійснює від її імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування. Міська рада вирішує ключові питання



Діаграма 1. Розподілення депутатів за фракціями

Джерело - Дані сайту міської ради

розвитку міста, у т. ч. розпоряджається землею та майном, яке є власністю територіальної громади міста. Міська рада формується шляхом вільних виборів терміном на п'ять років та є підконтрольною і відповідальною перед територіальною громадою. Здійснює свою роботу шляхом проведення сесій, а також засідань постійних комісій. Депутати міської ради можуть об'єднуватися у депутатські групи, фракції та інші добровільні депутатські об'єднання.

За даними офіційного сайту Хмельницької міської ради, до її складу станом на момент складання звіту входить 40 депутатів. Склад за фракціями наведено на діаграмі. Лідруючою фракцією за кількістю депутатів Хмельницької ради є ВО «Батьківщина» (27,5% від загальної кількості депутатів). На другому місці – ВО «Свобода» (20%). Третє місце по кількості в раді посідають позафракційні депутати (17,5%).

Постійні комісії

Утворюються міською радою з метою вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, які належать до їх компетенцій, здійснюють контроль за виконанням рішень ради та виконавчого комітету, а також для сприяння реалізації цих рішень. В Хмельницькій міській раді функціонують 6 постійних комісій, що опікуються різними питаннями: бюджет, житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я та соціальна політика, містобудування, соціально-економічний розвиток, антикорупційна політика тощо.

Міський голова

Є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. Міський голова призначає на посади та звільняє з посад керівників відділів, управлінь, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності, крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів.

Міський голова обирається членами територіальної громади міста терміном на п'ять років, шляхом вільних виборів. За результатами проведення чергових виборів міського голови м. Хмельницького, які відбулись 25.10.2020 р., на посаду вдруге обрано Симчишина Олександра Сергійовича.

Виконавчий комітет та апарат Хмельницької міської ради

Є виконавчим органом міської ради, підзвітним та підконтрольним їй. Утворюється на строк повноважень міської ради. До складу Виконавчого комітету обов'язково входять міський голова, заступники міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради, керуючий справами виконавчого комітету. Комітет в межах своєї компетенції приймає рішення, які обов'язкові для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами та установами, посадовими особами й громадянами. Після закінчення строку повноважень ради Виконавчий комітет зберігає свої повноваження до формування нового складу.

Виконавчі органи укомплектовано фахівцями відповідної кваліфікації. Окремі функції (у т.ч. щодо роботи з інвесторами) делеговано спеціалізованим комунальним підприємствам і установам.

Органи самоорганізації населення

Це представницькі органи, що організуються мешканцями з метою створення умов для реалізації кожним мешканцем його права на участь у місцевому самоврядуванні.

В місті створено квартальні комітети мікрорайонів. При виконавчому комітеті працює громадська міська рада - постійно діючий колегіальний виборний консультативно-дорадчий орган, утворений для забезпечення участі громадян в управлінні та здійсненні громадського контролю за діяльністю органів влади. До складу громадської ради входять представники громадських організацій загальною кількістю 55 осіб. Члени громадської ради входять до складу 6 профільних комісій.

2.2. Взаємодія гілок влади

Відповідно до оприлюдненої на офіційному сайті Структури Хмельницької міської ради та її виконавчих органів, міський голова має 4 заступників, кожному з яких підпорядковуються підрозділи виконавчих органів та комунальні підприємства за певними напрямками діяльності. Всі заступники міського голови мають вищу освіту та досвід роботи в муніципальній сфері.

Засідання виконавчого комітету проводяться регулярно, відповідно до затвердженого графіку та порядку денного кожного засідання, оприлюднених на сайті. Рішенням виконавчого комітету № 363 від 26.05.2016 р. затверджено Регламент роботи виконавчих органів Хмельницької міської ради.

Строки прийняття бюджету відповідають чинному законодавству, рішення про затвердження бюджету та звіти про його виконання своєчасно оприлюднюються на сайті.

Враховуючи, що політичні конфлікти можуть призвести до обмежень у виконанні владних повноважень чи до погіршення соціально-економічної ситуації в місті, аналітики рейтингового агентства приділяють значну увагу моніторингу публічної інформації із зазначених питань. За результатами моніторингу розвитку міста у аналізованому періоді, не було виявлено критичних конфліктів на рівні місцевої влади, та у відносинах між місцевою владою та центральними органами виконавчої влади.

Беручи до уваги наведене вище, можна зробити висновок, що взаємодія гілок влади є достатньо ефективною.

2.3. Прозорість діяльності місцевої ради

Хмельницька міська рада приділяє суттєву увагу публікації відкритих даних. Значні обсяги інформації публікуються в окремому розділі на офіційному сайті міської ради. Також на порталі відкритих даних¹ оприлюднено 77 наборів інформації від Хмельницької міської ради. В лютому 2019 року місто Хмельницький приєдналося до Міжнародної хартії відкритих даних та створило в рамках проекту MyCity ресурс електронних сервісів², на якому в окремих розділах розміщено: набори відкритих даних, сервіс для отримання онлайн-послуг, а також інформацію щодо найближчих заходів у місті. Для потенційних інвесторів створено інвестиційний портал³.

В 2020 році м. Хмельницький приєдналось до «Партнерства відкритого уряду» (OGP)⁴, організованого з метою сприяння підзвітному, чуйному та інклюзивному управлінню

За результатами дослідження, проведеного Міжнародним Центром Перспективних Досліджень в 2019 році, Хмельницький став першим у рейтингу «Прозорість та фінансове здоров'я міст та регіонів в Україні»⁵.

Хмельницький за результатами участі у заході з формування позитивного іміджу міста та визначення рейтингу прозорості міст спільно з агенцією Transparent Cities / Прозорі міста у 2019 році⁶ посів 14 позицію серед 100 найбільших міст України, які брали участь у відповідному дослідженні (у 2018 році – 16 місце); протягом року кількість балів, що набрало місто у відповідному рейтингу зросла з 56,2 до 64,7 (максимальний бал – 100).

При цьому Хмельницький увійшов до лідерів з прозорості у сфері інвестицій та економічного розвитку.

¹ <https://data.gov.ua/organization/khmelnyska-miska-rada>

² <http://mycity.khm.gov.ua>

³ <https://invest.khm.gov.ua>

⁴ <https://www.opengovpartnership.org/news/56-local-jurisdictions-join-global-partnership-to-promote-open-government/>

⁵ <http://local-governments.icps.com.ua>

⁶ <https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/02/Rejtyng-prozorosti-100-najbilshyh-mist-Ukrayiny-2019.pdf>

За результатами рейтингу оприлюднення відкритих даних⁷ експертами Урядово-громадської ініціативи «Разом проти корупції» відзначено високий рівень якості відкритих даних міста Хмельницького.

Офіційний сайт міської ради⁸ є сучасним та достатньо добре структурованим. Наявний розділ, в якому публікуються всі документи, затверджені місцевою владою: рішення Міської ради та Виконавчого комітету, розпорядження міського голови, регуляторні акти тощо, а також проекти рішень. Регулярно публікуються новини.

Виокремлені тематичні розділи: «Мешканцю» та «Для бізнесу».

Розділ «Для бізнесу» містить стратегію та плани розвитку міста, програми розвитку підприємництва, інформацію щодо основних підприємств міста, інформацію щодо адміністративних послуг для суб'єктів господарювання, інформацію щодо конкурсів, аукціонів та оренди комунального майна, посилання на Хмельницький інвестиційний профіль.

В розділі «Мешканцю» розміщується інформація щодо взаємодії влади з громадськістю: публікуються анонси та протоколи засідань громадської ради, звіти за результатами громадських обговорень, інформація щодо місцевих ініціатив, звіти за програмою «Громадські ініціативи». Також створені сервіси для подання електронних запитів, звернень та петицій. Петиції реєструються на окремому ресурсі в єдиній системі місцевих петицій⁹, реалізованої в рамках програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP).

Крім того, в розділі «Мешканцю» доступна інформація щодо соціального захисту, освіти, охорони здоров'я та місцевого бюджету (оприлюднено бюджетні програми та звіти до них), а також розміщено посилання на ресурс «Відкритий бюджет».

Також для громадян забезпечено доступ до платформи електронної демократії «Відкрите місто»¹⁰, створеної для взаємодії мешканців з місцевою радою та комунальними службами. Платформа дає можливість створювати повідомлення про проблему, яке перенаправляється до відповідної організації для вирішення.

Через сайт Хмельницької міської ради можна записатися на прийом до ЦНАПу та стати в електронну чергу до дитячого садка.

На сайті доступні Плани річних закупівель, огляди «Аналітика закупівель» та сервіс «Моніторинг місцевих закупівель». Завдяки цьому, кожний член громади може відстежити, куди витрачаються кошти, а бізнес отримує необхідну інформацію щодо можливостей участі у закупівлях.

3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТА

3.1. Місцева економіка

Станом на 01.07.2020 р. в Хмельницькому зареєстровано 35 216 суб'єктів підприємницької діяльності.

З них 12 405 – юридичні особи, 22 811 – фізичні особи-підприємці. Надходження до міського бюджету від суб'єктів малого підприємництва за результатами I півріччя 2020 року склали 308 890,0 тис. грн. (32,44% від обсягу власних доходів бюджету за 6 міс. 2020 року).

Галузі економіки, в яких зосереджена найбільша кількість підприємств:

- Торгівля та сфера послуг
- Машинобудування
- Хімічна промисловість
- Виробництво будівельних матеріалів
- Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність
- Легка промисловість
- Харчова промисловість

Рушієм розвитку у Хмельницькому є малі та середні підприємства, що працюють у сфері торгівлі та послуг, виробництва одягу та текстилю, харчової промисловості, будівництва, промисловості та логістики, ІТ-секторі.

⁷ http://tapas.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Otsinka-stanu-opryliudnennia-VD_zvit.pdf

⁸ <https://khm.gov.ua/uk>

⁹ <https://e-dem.in.ua/khmelnysky/Home/About>

¹⁰ <https://opencity.e-dem.ua/#r=UA68101>

3.1.1. Промисловість

Основою промислового комплексу м. Хмельницького є переробна промисловість. Виробничу діяльність у місті здійснюють близько 200 промислових підприємств. З переліку ТОП-100 найбільших підприємств м. Хмельницький, оприлюднених на сайті Хмельницької міської ради, найбільша частина підприємств спеціалізується на машинобудуванні та виготовленні виробів з деревини. Більш детальний розподіл наведено в таблиці. Великі підприємства, що спеціалізуються на роботі з деревиною, виробляють переважно будівельні матеріали.

Машинобудівні підприємства виробляють трансформатори, лічильники, електророзподільну та контрольну апаратуру, побутові електричні прибори, сільськогосподарську техніку тощо.

Таблиця 2. Структура промисловості за видами діяльності

Вид діяльності	Кількість підприємств
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	27
Машинобудівна промисловість	26
Виробництво харчових продуктів, напоїв, тютюнових виробів	15
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	15
Інші галузі промисловості	7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	6
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	4

Великі підприємства харчової промисловості виготовляють хлібобулочні та кондитерські вироби, крупи, макарони, м'ясопродукти та рибопродукти, безалкогольні напої. Оскільки Хмельницький є центром одного з найбільших аграрних регіонів держави, в місті розташовані головні офіси великих агропромислових компаній: «Сварог Вест Груп», «ТОВ «Агрохолдінг 2012», ТОВ «Дубово Агро», ТОВ «Проскурів Агро» та інші.

Джерело: офіційний сайт Хмельницької міської ради

Найбільші підприємства хімічної промисловості спеціалізуються на виготовленні гумових та пластмасових виробів. В місті також розвинене вироблення одягу та взуття, виробництво трикотажу та килимів.

Обсяги реалізованої промислової продукції за 6 міс. 2020 року склали 6 448 905,5 тис.грн. Основна доля обсягу реалізації (51%) припадає на сектор «постачання електроенергії, газу, пару та води», на другому місці – виробництво гумових та пластмасових виробів (18%), на третьому - виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (8,06%). У порівнянні з результатами за 2019 рік, дещо змінилась питома вага лідируючих галузей: зросла питома вага виручки від харчової промисловості та від послуг з постачання електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря, зменшилась питома вага машинобудування, виробництва гумових та пластмасових виробів, а також питома вага легкої промисловості. Структуру та динаміку наведено на діаграмі нижче.



Діаграма 2. Динаміка структури виручки від реалізації промислової продукції

Джерело - Хмельницька міська рада

Великі підприємства – постачальники енергії та води:

- ПАТ «Хмельницькгаз»;
- ТОВ «Хмельницькенергозбут»;
- ТОВ «Хмельницькгаззбут»;
- ПАТ «Хмельницькобленерго»;
- МКП «Хмельницьктеплокомуненерго»;
- КП «Південно-західні тепломережі»;
- МКП «Хмельницькводоканал».

Лідери міської хімічної промисловості: ТОВ «Сіріус екструджен» (виробництво преформ та стреч-плівки), ТОВ «Поліпак» (вироби з пластмаси), ТОВ «Екопласт» (виробництво товарів з полімерних матеріалів).

Серед великих машинобудівних підприємств можна назвати, наприклад ДП «Новатор» (залізничне устаткування, системи обліку енергоносіїв, лічильники тощо), ПАТ «Укрелектроапарат» (електротехнічна продукція), ТОВ «Трансформатор сервіс».

За результатами першого півріччя 2020 року, обсяги реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу складають 23,5 тис. грн, що на 13 % нижче, ніж показник по Україні в цілому (27,1 тис. грн).

3.1.2. Внутрішня торгівля

Хмельницький відомий як в Україні, так і з її межами розвитком торговельної сфери. Роздрібний товарооборот юридичних осіб, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, за січень-червень 2020 року, у порівнянні з відповідним періодом 2019 року, збільшився на 17,5% і склав 4 024,2 млн. грн. У розрахунку на 1 особу товарооборот складає 14,7 тис грн, що перевищує показник по Україні в цілому (12 тис. грн).

Розвитку торгівлі сприяє проведення низки різноманітних фестивалів, ярмарків, на яких пропонується великий асортимент продовольчих та промислових товарів, виробів ручної роботи тощо.

У місті на площі 30 га розташований один з найбільших оптово-роздрібних ринків країни та Східної Європи. Його діяльність має вагомий вплив на розвиток міської та регіональної економіки, включаючи легку промисловість, забезпечуючи роботою понад 7,5 тис. осіб.

Хмельницький належним чином забезпечений закладами торгівлі, та ресторанного господарства. Станом на 01.07.2020 року у місті функціонують 1919 магазинів та 532 заклади ресторанного господарства.

В місті представлена структура мережевих великоформатних магазинів торгівлі продовольчими товарами: «Фуршет», «Сільпо», «Економ», «Бакалія», «Таврія», «Делікат», «АТБ». Заклади торгівлі оновлюються, все більш популярними стають великоформатні комплекси та торгові центри, яких налічується понад 45. Найбільші серед них: торговельно-готельний комплекс «Либідь-Плаза» (6,9 тис. м²); Торгові центри «Агора» (7,8 тис. м²), «Квартал» (9,5 тис. м²), «Епіцентр» (19,3 тис. м²); торгово-розважальний центр «Оазис» (28 тис.м²) та оздоровчо-розважальний комплекс «СВ» (7,5 тис. м²).

Діючі в місті заклади ресторанного господарства можуть задовольнити найвибагливіші смаки споживачів. Найпопулярнішими в місті є: «Ресторація Шпігеля», «Колізей», ресторани «Амур», «Венеція», «Південна Брама», «Шотландія», «Фамілія», «Сад на Європейській», «Діоскурі», кафе «Цукерня». Нещодавно в місті відкрились сидровий бар «Білий налив», ресторан «Proskuriv station», заклад швидкого харчування «ЦІПА rest». Користується попитом сервіс замовлення страв з найкращих закладів міста – «Mister.Am». Інші об'єкти ресторанного господарства також розвивають сегмент доставки страв на замовлення.

3.1.3. Зовнішньоекономічна діяльність

За даними Державної служби статистики України, зовнішньоторговельний оборот товарами підприємств м. Хмельницького у I півріччі 2020 року склав 200,4 млн доларів США. В 2020 році кількість країн-партнерів з експортної торгівлі товарами склала 80 країн. Основні партнери в експортній торгівлі:

- Польща (15,7% від загального обсягу проти 12% за результатами першого півріччя 2019 року);
- Білорусь (14,9% проти 5,6% за січень-червень 2019 року);
- Німеччина (9,8% проти 9% за аналогічний період 2019 р.);
- Молдова (5,4% проти 3,6%);
- Індія (4,4% проти 202%);
- Бельгія (5,1% проти 4,1%);
- Казахстан (4% проти 2,3%);
- Нідерланди (3,5% проти 1%).

Впродовж останніх років збільшується орієнтація місцевих підприємств на ринки країн Європи, що, між іншим, зумовлено вступом в дію Угоди про асоціацію, а також відносною територіальною близькістю. У першому півріччі 2020 року частка експорту товарів до країн ЄС у загальному обсязі експорту підприємств міста склала 54,8% (проти 49,3 % за результатами 6 міс. 2019 року).

Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишається від'ємним, за результатами першого півріччя 2020 року від'ємне сальдо збільшилось на 13,7%.

Інформація про зовнішню торгівлю товарами наведена у таблиці нижче. Як простежується з таблиці, коефіцієнт покриття експортом імпорту у порівнянні з 2019 роком зменшився на 7 в.п. за рахунок падіння обсягу експорту на 16,3%.

Таблиця 3. Співвідношення імпорту та експорту товарів

товари – усього, тис.дол. США	6 міс 2020	6 міс 2019	динаміка	у розрахунку на одну особу за 6 міс 2020, доларів США
експорт	58 189,80	69 545,60	-16,33%	212,24
імпорт	127 851,00	130 838,60	-2,28%	466,31
сальдо	-69 661,20	-61 293,00	13,65%	-254,07
зовнішньоторгівельний оборот товарів	186 040,80	200 384,20	-7,16%	678,55
коефіцієнт покриття експортом імпорту	0,46	0,53	-14,37%	

Джерело-статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

Показники експорту та імпорту товарів у розрахунку на 1 особу в м. Хмельницький дещо нижчі, ніж в цілому по Україні. Так, експорт на 1 особу по Україні в цілому за 6 міс. 2020 року склав 548,6 дол. США, а імпорт склав 579,22 дол. США.

В структурі товарного експорту переважає продукція легкої промисловості, АПК, машинобудування та металургії. Товарний експорт добре диверсифікований за країнами і товарними групами, що може дозволити нівелювати зовнішні шоки у разі тривалої рецесії на окремих ринках чи в окремих країнах.

Таблиця 4. Структура та динаміка експорту за групами товарів

товар	сума за 6 міс 2020, тис дол США	в % до загального обсягу експорту за 6 міс 2020	сума за 6 міс 2019, тис дол США	в % до загального обсягу експорту за 6 міс 2019	динаміка 6 міс 2020/ 6 міс 2019
Текстильні матеріали та текстильні вироби	10 038,20	17,25%	12 769,40	18,36%	-21,39%
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	8 244,70	14,17%	9 142,00	13,15%	-9,82%
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	5 828,90	10,02%	5 412,20	7,78%	7,70%
Жири та олії тваринного або рослинного походження	9 754,80	16,76%	4 770,50	6,86%	104,48%
Продукти рослинного походження	6 280,50	10,79%	19 543,90	28,10%	-67,86%
Різні промислові товари	5 188,50	8,92%	5 530,20	7,95%	-6,18%
Готові харчові продукти	4 230,90	7,27%	4 306,30	6,19%	-1,75%
Недорогоцінні метали та вироби з них	3 797,20	6,53%	4 145,30	5,96%	-8,40%
Інше	4 826,20	8,29%	3 925,80	5,64%	22,94%
Всього	58 189,90	100,00%	69 545,60	100,00%	-16,33%

Джерело-статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

За перше півріччя 2020 року спостерігалось значне зниження експорту продуктів рослинного походження (падіння склало 67,9%). Також мало місце суттєве зменшення експорту текстилю (-21,4%). При цьому більше, ніж в 2 рази зріс експорт жирів та олії. Також спостерігалось зростання експорту продукції машинобудування (приріст склав 7,7%).

Лідерами імпорту є наступні товарні групи:

- продукція машинобудування (24,3% від загального обсягу імпорту за 6 міс. 2020 року);
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (21,9%);

- транспортні засоби (20,5%).

За перше півріччя 2020 року спостерігалось зростання більше, ніж в 2 рази, імпорту продуктів рослинного походження (за рахунок збільшення імпорту овочів, їстівних плодів та горіхів). При цьому знизився імпорт недорогочінних металів та виробів з них, а також імпорт полімерних матеріалів та продукції хімічної промисловості.

Таблиця 5. Структура та динаміка імпорту за групами товарів

товар	сума за 6 міс 2020, тис дол США	в % до загального обсягу експорту за 6 міс 2020	сума за 6 міс 2019, тис дол США	в % до загального обсягу експорту за 6 міс 2019	динаміка 6 міс 2020/6 міс 2019
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	8934,8	7,05%	10750,1	8,22%	-16,89%
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	28030,3	21,92%	34568	26,42%	-18,91%
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	31102,5	24,30%	27811,2	21,26%	11,83%
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	26241,1	20,50%	23189,1	17,72%	13,16%
Продукти рослинного походження	6641,1	5,20%	3216,5	2,46%	106,47%
Готові харчові продукти	1540,7	1,20%	1438,8	1,10%	7,08%
Недорогочінні метали та вироби з них	6278,5	4,90%	8063,3	6,16%	-22,13%
Інше	19 082,00	14,93%	21 801,60	16,66%	-12,47%
Всього	127851	100,00%	130 838,60	100,00%	-2,28%

Джерело-статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

Основні країни-партнери з імпорту товарів:

- Китай (17% за результатами 6 міс. 2020 р проти проти 20,2% за результатами 6 міс. 2019 р);
- Німеччина (11,6% проти 10,4%);
- Польща (11,1% проти 10,2%);
- Туреччина (9,1% проти 7,8% за аналогічний період 2019 року);
- Саудівська Аравія (5,7% проти 8,9%);
- США (5,3% проти 2%);
- РФ (4,5% проти 6,6%)
- Білорусь (3,8% проти 4,3%)

Як простежується з вищенаведених даних, спостерігається тенденція до збільшення імпорту з Європи та США.

У першому півріччі 2020 року послуги експортувались 44 компаніями та імпортувались 45 компаніями міста Хмельницький. Сальдо торгівлі послугами за перше півріччя 2020 року є позитивним. Обсяг імпорту та експорту послуг у розрахунку на 1 особу є значно меншим, ніж по Україні в цілому.

Таблиця 6. Динаміка експорту/імпорту послуг

Послуги – усього, тис дол. США	6 міс.2020	6 міс. 2019
експорт	3527,4	3030,7
імпорт	2754,5	3219,1
сальдо	772,9	-188,4
коефіцієнт покриття експортом імпорту	1,28	0,94

Експорт здійснювався до 48 країн, з яких 81,28% – в країни ЄС. Імпорт послуг здійснювався з 38 країн. З них з країн ЄС-81,5%

Основну частку послуг, що експортувались, склали транспортні послуги (78,7%) від загального обсягу експорту послуг. Імпортувались переважно послуги, пов'язані з подорожами (51,8% від загального імпорту) та транспортні послуги (37,4% від загального імпорту)

Основні країни – партнери за експортом послуг: Польща, Естонія, Велика Британія, Німеччина, Франція.

Джерело: статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

Основні країни партнери за імпортом послуг: Польща, Німеччина, Італія, Білорусь, Франція, Фінляндія та Російська Федерація. При цьому Польща та Німеччина є лідерами як за експортом, так і за імпортом послуг.

Більш детальну інформацію представлено на діаграмах нижче.



Діаграма 3. Ключові країни за імпортом послуг

Джерело: статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області



Діаграма 4. Ключові країни за експортом послуг

Джерело: статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

3.1.4. Будівництво

Будівництво відіграє важливу роль у розвитку економіки та інфраструктури м. Хмельницького. За січень-червень 2020 року було введено у експлуатацію 77,1 тис. м² загальної площі житла, що на 25,9% більше, ніж за відповідний період 2019 року. Обсяг введеного у експлуатацію житла у розрахунку на 10 тис. населення – 2860,3 м² (за аналогічний період 2019 року – 2295,2 м²). Рівень цього показника значно перевищує рівень по Україні в цілому.

3.2. Ринок праці

Ринок праці Хмельницького формується, виходячи з наступних чинників:

- в місті добре розвинений малий та середній бізнес (у т.ч. самозайняті особи) в різних секторах економіки. Структура економіки міста дає можливість допустити більш високий, ніж у міст промислової спеціалізації, рівень тіньової зайнятості.
- У місті функціонує розвинена мережа закладів вищої та спеціалізованої (професійно-технічної) освіти, які забезпечують підготовку кадрів за різними спеціальностями;
- між містом та поближеними населеними пунктами розвинене залізничне та автомобільне сполучення, що забезпечує додаткові можливості для бізнесу в частині пошуку кадрів різної кваліфікації;
- великі міста зі значно вищим рівнем оплати праці є відносно віддаленими, що обмежує кадрові ризики для підприємств міста; в той же час, до 2020 року зберігались суттєві міграційні ризики, що є характерним для більшості міст західної України.

Динаміка показників ринку праці м. Хмельницький представлена в таблиці нижче

Таблиця 7. Динаміка показників праці

Показник / рік	2017	2018	2019	6 міс 2020
Кількість вакансій на кінець періоду	561,0	705,0	338	583
Середньомісячна заробітна плата, грн.	6 750	8 098	9385	8 803
Заборгованість за ЗП, тис. грн.	825,7	1 269,3	1 030,3	1 030,3

Джерело: інформація Хмельницького обласного центру зайнятості, статистичний бюлетень Головного управління статистики у Хмельницькій області

Заборгованість із виплати заробітної плати на 5 підприємствах-банкрутах склала 713,0 тис. грн. (69,2% від загальної суми боргу), на 1 економічно неактивному підприємстві – 317,3 тис. грн. (30,8%).

Як простежується з таблиці, рівень оплати праці в м. Хмельницький дещо знизився у порівнянні з 2019 роком та залишається нижчим, ніж в цілому по Україні.

Кількість вакансій на 01.07.2020 р. є суттєво більшою, ніж станом на 01.01.2020 р.

Серед проблемних питань ринку праці Хмельницького, наведених у Програмі соціально – економічного розвитку на 2020 рік, основними є:

- Наявність «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати
- Наявність заборгованості із виплати заробітної плати
- Низький рівень заробітної плати

Тому серед пріоритетних завдань на 2020 рік – боротьба з тіньовою зайнятістю, вжиття заходів щодо збільшення рівня доходів населення та недопущення виникнення заборгованості з виплати заробітної плати.

З метою підвищення рівня заробітної плати протягом I півріччя 2020 року здійснювались:

- щомісячний моніторинг рівня середньої заробітної плати у суб'єктів господарювання (за даними податкових органів);
- щомісячна звірка інформації про вільні вакансії та пропоновану заробітну плату від роботодавців (згідно з поданими заявами до центру зайнятості та інформацією податкових органів);
- моніторинг оголошень (вакансії та пропонована заробітна плата), що розміщуються роботодавцями на інтернет-сайтах.

За результатами моніторингів роботодавці запрошувались на засідання робочої групи зі сприяння легалізації «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати (проведено 11 нарад, заслухано 475 роботодавців, у працівників яких середній розмір заробітної плати значно менший, ніж у середньому по місту).

Проводиться щотижневий моніторинг погашення заборгованості із виплати заробітної плати.

За результатами запланованих заходів очікується зростання середньомісячної заробітної плати та зменшення заборгованості із виплати заробітної плати. Разом з тим, на думку рейтингового агентства, тривалі адміністративні обмеження та зниження ділової активності в економіці через загострення епідеміологічної ситуації, можуть призвести до суттєвого погіршення стану на локальному ринку праці. На тлі прогнозованого скорочення попиту на персонал з боку підприємств (особливо в сфері послуг), пропозиція на ринку праці може зрости за рахунок осіб, які були тимчасово працевлаштовані в інших країнах.

3.3. Міська інфраструктура та соціальна сфера

3.3.1. Житлова нерухомість

За даними Хмельницької міської ради, станом на 01.07.2020 р. в місті налічувалось 1 615 багатоповерхових будинків загальною площею 6 056,0 тис. м². Переважна частина з них знаходиться під управлінням муніципальних компаній. Але активно розвиваються ОСББ - вони переважають в нових забудовах. Станом на 01.10.2020 р. створено 403 ОСББ загальною площею 1,9 млн м². З них 4 створено протягом 2020 року¹¹.

На сучасному етапі розвитку міста будуються нові мікрорайони на околицях міста, такі як Перший парковий мікрорайон, Дивокрай, Відрадний тощо. За обсягами будівництва місто є одним з провідних серед міст країни.

Поряд із багатоповерховою забудовою в м. Хмельницькому розміщені приватні малоповерхові домогосподарства. Згідно з даними Генерального плану міста, на 01.01.2017 р. налічувалось 12 510 приватних будинків загальною площею 10 131,3 тис. м².

Житловий фонд м. Хмельницький характеризується достатньо високим рівнем зносу: 76,6% багатоповерхових будинків мають термін експлуатації понад 25 років, з них 13,9%- понад 60 років.

Таблиця 8. Структура житлового фонду за терміном експлуатації

термін експлуатації років	кількість будинків	питома вага
<25	378	23,41%
25-40	448	27,74%
40-60	565	34,98%
>60	224	13,87%
Всього	1615	100,00%

Джерело: дані Хмельницької міської ради

Витрати на виконання робіт з капітального ремонту багатоквартирних житлових будинків міського бюджету з року в рік зростають. Реновація будівель не проводилась десятиліттями, як наслідок - стан житлових будинків без капітальних ремонтів погіршується. А достатніх фінансових ресурсів, які необхідні для повної реновації житлового фонду, у місцевому бюджеті немає.

¹¹ Інформація про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 р. https://khm.gov.ua/uk/progress_program

Також однією з проблем є не проведений аудит технічного стану житлового фонду, відсутня технічна документація на будинки та земельпорядна документація.

Основні види робіт, яких потребує житловий фонд міста:

- капітальний ремонт та реконструкція покрівель;
- утеплення зовнішніх стін будинків;
- капітальний ремонт та модернізація ліфтів;
- забезпечення протипожежних заходів;
- капітальний ремонт та заміна внутрішньобудинкових систем електро-, тепло-, водопостачання та водовідведення;
- заміна інженерного обладнання та автоматизація обліку і регулювання витрат енергоресурсів.

Місцева влада щорічно проводить ремонтні роботи житлової нерухомості: капітальні ремонти покрівель, реконструкцію теплових мереж, котельень. Планом соціально-економічного розвитку на 2020 рік передбачено здійснення капітального ремонту 20 будинків, заміна 30 ліфтів, реконструкція та заміна зношених теплових мереж протяжністю 2,7 км, переоснащення 4 котельень тощо.

Відповідно до Програми співфінансування робіт з ремонту багатоквартирних житлових будинків міста Хмельницького на 2020-2024 роки, яка затверджена рішенням 42 сесії Хмельницької міської ради від 17.06.2020 року № 39, протягом першого півріччя 2020 року за рахунок міського бюджету на умовах співфінансування мешканців виконано:

- капітальний ремонт 6-ти покрівель на суму 1 482,8 тис. грн;
- ремонт фасадів 2-х будинків на суму 1 633,1 тис. грн,
- ремонт будинку із заміною мереж водопостачання та водовідведення, а також електромереж на суму 113,2 тис. грн.
- укріплення 1-го будинку, виготовлення та передача на експертизу проєктно-кошторисної документації на укріплення 3-х будинків,
- виготовлення проєктно - кошторисної документації на капітальний ремонт сходів 1-го будинку на суму 451,3 тис. грн;
- капітальний ремонт 160 ліфтів на суму 6 289,1 тис. грн.
- реконструкцію покрівлі 1 житлового будинку та розпочато реконструкцію покрівлі ще 1 будинку

За рахунок поточного ремонту на умовах співфінансування мешканців виконано заміну вікон та дверей в місцях загального користування в 12 будинках на суму 647,3 тис. грн, утеплення покрівлі 1-го будинку на суму 70,96 тис. грн, замінено мережі водопостачання та водовідведення в підвальному приміщенні 1-го будинку на суму 46,9 тис. грн. Встановлено 8 пандусів в житлових будинках, де проживають інваліди-візочники, на суму 194,5 тис. грн.

В Хмельницькому працюють наступні міські програми, спрямовані на вдосконалення стану житлової нерухомості:

- Програма утримання та розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою м. Хмельницького на 2017-2020 роки
- Програма співфінансування робіт з ремонту багатоквартирних житлових будинків м. Хмельницького на 2019-2023 роки
- Програма співфінансування робіт з реконструкції покрівель багатоквартирних житлових будинків м. Хмельницького на 2018-2022 роки
- Програма популяризації та ефективного впровадження програм у сфері житлово-комунального господарства на 2019-2023 роки

Наявна заборгованість населення за комунальні послуги. Як простежується з таблиці, наведеної нижче, найбільш вагомий обсяг заборгованості спостерігається за послуги КП "Південно-Західні тепломережі. При цьому основна частина заборгованості є простроченою. Але при цьому за цією компанією рівень сплати за послуги протягом першого півріччя 2020 року перевищує 100%. Найнижчим рівнем сплати за перше півріччя характеризуються послуги з водопостачання та водовідведення.

Таблиця 9. Статистика за комунальними послугами станом на 01.07.2020 р.

Показник	Послуга з управління багатоквартирним будинком	Послуга з вивезення побутових відходів	МКП "Хмельницьк-теплокомуненерго"	КП "Південно-Західні тепломережі"	МКП "Хмельницьк-водоканал"
Заборогованість населення за отримані послуги	24,18	11,37	95,50	11,90	39,76
у тому числі прострочена (більше 3-х місяців)	17,21	1,6	91,60	4,80	25,32
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення	104,00%	110,0%	111,50%	99,90%	Водопостачання-103% Водовідведення-99%
Ступінь сплати населення за послуги	91,10%	92,2 %	106,70%	106%	84,30%

Джерело- Хмельницька міська рада

Собівартість послуг переважно покривається діючими тарифами. Кошти на відшкодування тарифів на послуги підприємств житлово-комунального господарства з міського бюджету у I півріччі 2020 не надавались.

За I півріччя 2020 року з міського бюджету було надано фінансову підтримку для забезпечення господарської діяльності підприємств з надання комунальних послуг на суму 33,9 млн. грн., у тому числі:

МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» -15,0 млн. грн., КП «Південно–Західні тепломережі» - 12,0 млн. грн., МКП Хмельницькводоканал» - 8,9 млн грн¹².

3.3.2. Міський транспорт

Згідно з інформацією, оприлюдненою на порталі відкритих даних¹³, у сфері міських пасажирських перевезень працюють ХКП «Електротранс» та 7 приватних автоперевізників. Мережа громадського транспорту складається з 22 тролейбусних та 43 автобусних маршрутів. Протягом I півріччя 2020 року тролейбусами було перевезено 13459,3 тис. пасажирів, автобусами -3490,4 тис. пасажирів.

З метою здійснення аналізу за роботою міського пасажирського електро- та автотранспорту та дотриманням режимів руху (тролейбуси та автобуси обладнані GPS-трекерами) в місті впроваджено автоматизовану систему моніторингу. Облаштовано 4 «розумні» зупинки громадського транспорту з інформаційним табло прогнозування часу прибуття транспорту, USB портами для підзарядки мобільних пристроїв та безкоштовним Wi-Fi.

Основні проблеми, притаманні міському транспорту міста Хмельницький:

- недостатнє охоплення електротранспортом окремих районів міста
- недостатній рівень забезпечення дорожнього руху та пропускної спроможності вулично-шляхової мережі
- незадовільний транспортно-експлуатаційний стан автомобільних доріг
- зношеність рухомого складу та основних засобів ХКП «Електротранс»
- недостатня кількість автобусів та тролейбусів на міських маршрутах, пристосованих до перевезення пасажирів з обмеженими фізичними можливостями
- відсутність системи паркування транспортних засобів у місті
- відсутність єдиної системи відеоспостереження у місті.

В Хмельницькому діють такі міські програми розвитку транспорту:

- Програма розвитку та вдосконалення міського пасажирського транспорту міста Хмельницького на 2019-2023 роки
- Програма розвитку міського електротранспорту м. Хмельницького на 2016-2020 роки

За рахунок міського бюджету та комунальних підприємств будуються нові тролейбусні та автобусні маршрути, купуються нові тролейбуси, проводиться реконструкція контактної мережі та капітальний ремонт вулично-

¹² Інформація про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 р. : https://khm.gov.ua/uk/progress_program

¹³ <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/ListPublicTransportRoutes>

дорожньої мережі. Програмою соціально-економічного розвитку на 2020 рік передбачено придбання 10 нових автобусів та 10 тролейбусів, придбання 62 камер для відеоспостереження, проведення капітального та поточного ремонту дорожньої мережі, розширення проїзних частин центральних вулиць з облаштуванням заїзних «кишень» на зупинках громадського транспорту та інші роботи з покращення транспортної інфраструктури.

Протягом I півріччя 2020 року проводився капітальний та поточний ремонт вуличної та дорожньої мережі. Станом на 01.07.2020 року завершено капітальний ремонт вулично-дорожньої мережі на 12 об'єктах, продовжуються роботи на 10 об'єктах. Завершено поточний ремонт вулично-дорожньої мережі на 95 об'єктах. Виконано роботи з будівництва та реконструкції на 3 дорогах. Крім того, було відкрито 2 нових тролейбусних маршрути, встановлено 9 нових павільйонів на зупинках громадського транспорту та розпочато будівництво ще 5 павільйонів. Також велись роботи в напрямку створення зручних умов користування транспортом для людей з обмеженими можливостями ¹⁴.

На даний час вивчається досвід інших міст з реформування системи паркування на території міста. Під час проведення робіт з капітального та поточного ремонту переглядаються місця розташування дорожніх знаків, які визначають місця для паркування або їх заборони. Виконуються роботи з підключення обладнання до системи відео спостереження (62 камери).

Одним з напрямків розвитку транспорту в м. Хмельницькому є розбудова велосипедної інфраструктури, що дозволить покращити екологічну ситуацію, підвищити мобільність та туристичну привабливість міста, а також матиме позитивний економічний і політичний ефект, рекреаційну функцію. До 2025 року в м. Хмельницькому планується побудувати та реконструювати велосипедні доріжки довжиною 100,5 км, на що планується направити більше 81,0 млн грн. Протягом січня-червня за рахунок міського бюджету здійснювались роботи з будівництва велосипедних, пішохідних доріжок, пішохідно-велосипедних зон, облаштування велосипедних смуг на загальну суму 3505,4 тис. грн. Також була створена електронна мапа вело інфраструктури.

3.3.3. Освіта

Згідно з інформацією, оприлюдненою на порталі відкритих даних, в Хмельницькому працюють 50 дошкільних навчальних закладів, 12 комбінованих закладів – навчально-виховні об'єднання або комплекси, що включають і дошкільну, і шкільну освіту, 24 школи, 2 гімназії, 2 ліцеї та 1 колегіум. Також в місті функціонує 6 закладів професійно-технічної освіти. Згідно з даними реєстру суб'єктів освітньої діяльності ¹⁵, вищі навчальні заклади Хмельницького представлені: 3 університетами, 3 інститутами, 2 академіями, 8 коледжами та філією Донецького національного університету.

В Програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік в якості проблемних питань міста вказується перевантаженість закладів дошкільної та загальної середньої освіти, а також недостатнє забезпечення безперешкодного доступу дітей з обмеженими можливостями до закладів освіти. Тому програмою передбачено: відкриття нових і модернізація існуючих закладів освіти; сприяння впровадженню у освітній процес інноваційних технологій, забезпечення рівних можливостей для здобуття освіти та всебічного розвитку дітей з особливими потребами.

В Хмельницькому на сьогодні діють наступні міські програми з напрямку освіти:

- Програма розвитку освіти на 2017-2021 роки
- Програма розвитку та функціонування української мови на 2016-2020 роки
- Програма фінансування здобуття повної загальної середньої освіти у закладах освіти приватної форми власності.

Згідно Інформації про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 рік, протягом першого півріччя 2020 року велись роботи в напрямку розширення мережі закладів і кількості місць у закладах освіти. Завершено будівництво дошкільного навчального закладу на 120 місць. проводились роботи з реконструкції ще ряду закладів. Виконувались роботи з будівництва навчально-виховного комплексу. На ці роботи з місцевого бюджету було витрачено 37 129,9 тис.грн. Проводились капітальні та поточні ремонти приміщень у 84 закладах на загальну суму 5956,3 тис. грн.

За рахунок коштів міського бюджету було облаштовано профільні кабінети для проведення занять з фізики, математики, хімії, біології та географії у 14 закладах загальної середньої освіти на суму 2 988,8 тис. грн.

¹⁴ Інформація про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 р. https://khm.gov.ua/uk/progress_program

¹⁵ <https://registry.edbo.gov.ua/high/68/>

В напрямку Інформатизації системи освіти та впровадження ІТ-технологій було придбано смартборди для 25 закладів загальної середньої освіти, запроваджено дистанційну форму навчання з використанням програм Zoom, Classroom. На сайті Департаменту освіти та науки розміщено матеріали відеоуроків для здобувачів закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти. Спільно з Хмельницьким національним університетом створено платформу дистанційного навчання. Продовжується запровадження електронного журналу у закладах освіти. Запроваджено пілотний проєкт з тестування електронної системи «Моя Школа». Усі заклади загальної середньої освіти підключено до системи «Єдина школа».

Ведеться роботи в напрямку створення умов для забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими потребами. В Хмельницькому функціонує 19 закладів загальної середньої освіти (204 учні з особливими освітніми потребами у 120 інклюзивних класах), 13 закладів дошкільної освіти (177 дітей з особливими освітніми потребами у 54 інклюзивних групах). Функціонують заклади дошкільної освіти (ЗДО №№ 8, 25, 30, 38), у яких відкрито спеціальні групи, де навчаються 205 дітей з особливими освітніми потребами.

3.3.4. Охорона здоров'я

Згідно з інформацією, оприлюдненою на порталі відкритих даних, до мережі закладів охорони здоров'я м. Хмельницького входять 36 закладів¹⁶. Протягом I півріччя 2020 року КП «Хмельницький медичний центр спеціалізованої, паліативної та хоспісної допомоги» було приєднано до КП «Хмельницька міська лікарня», на базі якої буде створено відділення паліативної та хоспісної допомоги. У структурі КП «Хмельницький міський лікувально-діагностичний центр» було створено відділення відновного лікування для надання амбулаторної медичної реабілітації пацієнтам при захворюваннях у підгострому та відновному періодах.

Серед основних проблем в напрямку охорони здоров'я в Програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік наводяться такі:

- високий рівень захворюваності населення міста на серцево-судинні, онкологічні захворювання, туберкульоз;
- недостатній рівень забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення закладів охорони здоров'я;
- застаріла матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я, недостатність сучасного діагностичного, лікувального обладнання.

Тому пріоритетними завданнями на 2020 рік є:

- забезпечення своєчасної діагностики захворювань, своєчасного їх лікування, пропаганда здорового способу життя;
- надання фінансової підтримки мешканцям міста на період хвороби;
- оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я;
- відкриття закладу паліативної та хоспісної допомоги;
- продовження роботи з впровадження медичних інформаційних систем та технологій

Міською владою проводяться заходи щодо зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я. Щорічно за кошти бюджету придбається медичне обладнання, транспорт, проводиться ремонт та реконструкція об'єктів. На даний час в місті діє програма «Здоров'я хмельничан» на 2017-2021 роки.

Згідно Інформації про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 рік, за перше півріччя 2020 року для закладів охорони здоров'я міста було придбано обладнання на загальну суму 2 118,5 тис грн, а також 25 комплектів комп'ютерної техніки. Продовжуються роботи з реконструкції покрівлі з улаштуванням шатрового даху корпусу №2 КП «Хмельницька міська лікарня». Відкрито амбулаторію загальної практики – сімейної медицини на вул. Трудовій, 5 Ж.

Протягом першого півріччя 2020 року проводили роботи в напрямку забезпечення своєчасної діагностики захворювань (туберкульоз, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання), виявлення на ранніх стадіях онкологічних захворювань). У 90,1% новонароджених дітей проведено вакцинацію БЦЖ. Охоплено туберкуліодіагностикою 4720 осіб. Флюорографічно обстежено 76,3 тис. осіб. За статистикою, у порівнянні за 1 півріччям 2019 року, спостерігається зниження показників захворюваності на туберкульоз, серцево-судинні та онкологічні захворювання.

¹⁶ <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/Lists%D0%A1ityHealthFacilities>

3.3.5. Культура та дозвілля

Хмельницький вважають комфортним для проживання, гарного відпочинку та дозвілля містом, чому сприяє включення міста до переліку історичних міст України, а також наявність історичних та культурних пам'яток, об'єктів архітектури, парків та пам'яток природи.

У місті розташовано 5 об'єктів природо-заповідного фонду (4 парки та 1 сквер), загальна площа яких складає 192 га. Належним чином упорядковані для відпочинку мешканців 2 парки та 2 сквери загальною площею 10 га: облаштовані місця для активного дозвілля дітей, наявні пішохідні доріжки із твердим покриттям, рокарії, клумби та газони. Розробляється проектно-кошторисна документація для парку Молодіжний. Станом на початок 2020 року було виділено під облаштування відпочинкових зон 24 земельні ділянки площею приблизно 100 га.

Щорічно по місту відбувається посадка нових зелених насаджень для створення комфортних умов проживання мешканців міста.

В місті функціонує критий аквапарк «7 океан», обладнаний 9 басейнами, 6 гірками для дорослих та водним комплексом для дітей. Працює кафе, скалодром, зона SPA, проводяться навчання з плавання та аква-аеробіки, популярне проведення дитячих свят.

Міська рада приділяє увагу популяризації міста серед туристів. Розроблено та видано оригінальну туристичну карту «Хмельницький цікавий», створено відеоролик «Музеї міста», розроблено в аудіо-форматі екскурсії по музею історії міста та музею-студії фотомистецтва англійською та німецькою мовами. В рамках проекту «Говорять старовинні будівлі» встановлено QR-коди на старовинних будівлях, які у 2018 році зчитувалися приблизно 6 тис. разів. Регулярно проводяться виставки та екскурсії.

Місто відоме проведенням численних різноманітних заходів (конкурсів, фестивалів тощо), які мають загальноукраїнське значення.

Міські програми з напрямку культури та спорту, що діють в місті Хмельницькому:

- Програма розвитку міста Хмельницького у сфері культури на період до 2020 року «50 кроків, що змінять місто»
- Програма підтримки обдарованих дітей міста Хмельницького
- Програма підтримки книговидання місцевих авторів та популяризації української книги у м. Хмельницькому на 2018-2020 роки «Читай українською»
- Міська програма правової освіти населення на 2016-2020 роки
- Комплексна Програма реалізації молодіжної політики та розвитку фізичної культури і спорту у м. Хмельницькому на 2017-2021 роки.

Серед проблемних питань можна назвати застарілу матеріально-технічну базу закладів культури та низьку відвідуваність фестивалів та інших мистецьких подій міста мешканцями з інших міст України. Тому в якості пріоритетних завдань міста в програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік заплановано здійснення ремонтів в закладах культури та придбання для них нової техніки та обладнання, а також подальша популяризація Хмельницького як центру розвитку сучасного мистецтва.

Згідно Інформації про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 рік, протягом першого півріччя 2020 року, в рамках реконструкції будівлі краєзнавчого музею було виконано роботи з облаштування фасаду та внутрішні роботи. Проводяться роботи з упорядкування прилеглої території. Також На базі НВК №2 відкрито філію дитячої школи мистецтв (навчається 160 учнів), здійснено облаштування сцени у Мистецькому дворіку дитячої музичної школи №1 імені М. Мозгового та створено простір для реалізації творчого потенціалу, розвитку та дозвілля у бібліотеці-філії №10. Придбано обладнання та інвентар для дитячо-юнацьких спортивних шкіл на суму 1 011,1 тис. грн. Продовжуються роботи з будівництва палацу спорту, міні-футбольного поля та 2 баскетбольних майданчиків.

В напрямку популяризації Хмельницького як центру розвитку сучасного мистецтва, видано календарі мистецьких подій «Мистецька зима у Хмельницькому» та «Мистецька весна у Хмельницькому», реалізовано ряд культурно-мистецьких заходів та «стріт-проектів».

4. БЮДЖЕТНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МІСТА

4.1. Структура доходної та видаткової частини бюджету.

Місто Хмельницький достатньо добре забезпечене власними доходами - їх вага в загальному обсязі доходів бюджету за результатами січня-червня 2020 року складає 73,9%. В зв'язку зі скорочення обсягу вхідних трансфертів, питома вага власних доходів міського бюджету збільшилась у порівнянні з першим півріччям 2019 року на 14 в.п. Суттєве зниження обсягу трансфертів пов'язане з передачею фінансування державних соціальних програм (надання пільг та житлових субсидій населенню, виплати допомоги сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям) Міністерству соціальної політики України та оплатою медичних послуг населенню Національною службою здоров'я України, що передбачено другим етапом медичної реформи.

Надходження до бюджету м. Хмельницький за 6 міс. 2020 року склали 1,29 млрд грн, що на 335,6 млн грн менше, ніж за аналогічний період 2019 року (-20,7%). З них доходи загального фонду складають 95,4%. Власні надходження (без врахування трансфертів) зменшились на 1,93% та склали 952,1 млн грн (проти 970,8 млн грн за аналогічний період 2019 року).

Співвідношення обсягу власних доходів бюджету міста за 6 міс. 2020 року в розрахунку на одного мешканця є дещо вищим, ніж по Україні в цілому (3,5 тис. грн по м. Хмельницький проти 3,3 тис. грн по Україні).

Таблиця 10. Структура доходної частини бюджету

Вид доходів	доходи за 6 міс. 2019 р тис.грн.	доходи за 6 міс. 2020 р тис.грн.	динаміка	структура доходів за 6 міс 2020 р.
Податкові надходження	841 529,24	872 437,53	3,67%	67,72%
Неподаткові надходження	119 400,57	73 679,89	-38,29%	5,72%
Доходи від операцій з капіталом	7 685,04	4 591,19	-40,26%	0,36%
Офіційні трансферти	653 116,19	336 290,07	-48,51%	26,10%
Цільові фонди	2 216,20	1 356,71	-38,78%	0,11%
Всього	1 623 947,25	1 288 355,41	-20,67%	100,00%

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки IBI

За результатами першого півріччя 2020 року, зростання доходів спостерігалось лише за податковими надходженнями, що є основною складовою доходів бюджету м. Хмельницький. Податкові надходження складають 67,72% від загального обсягу доходів м. Хмельницький та 91,64% від власних доходів міста.

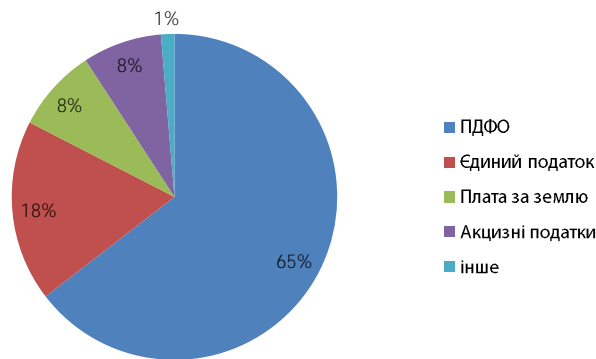
Таблиця 11. Структура та динаміка податкових надходжень

Вид податкових надходжень	доходи за 6 міс. 2019 р. тис. грн	доходи за 6 міс. 2020 р тис. грн	структура доходів за 6 міс 2020 р.
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	537 019,11	564 306,99	64,68%
Податки на власність	-1,46	62,95	0,01%
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	275,48	-332,17	-0,04%
Внутрішні податки на товари та послуги	65 954,45	68 518,42	7,85%
Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів	8,44	0,00	0,00%
Місцеві податки	237 842,46	239 501,26	27,45%
Інші податки та збори	430,76	380,07	0,04%
всього податкові надходження	841 529,24	872 437,53	100,00%

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки IBI

В структурі податкових надходжень основну частку займають податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості. За результатами I півріччя 2020 року вони зросли на 5% та склали 64,7% податкових надходжень. Переважно ці доходи складаються з податку на доходи фізичних осіб (99,8% від податків на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості). Питома вага податків ТОП-20 підприємств, що є основними платниками податку на доходи фізичних осіб, складає 8% від обсягу ПДФО, 5,12% від доходів загального фонду бюджету без врахування трансфертів та 4,81% від сумарного власного доходу бюджету. Тобто, концентрація за платниками ПДФО є низькою.

Другою вагомою складовою податкових надходжень є місцеві податки. У першому півріччі 2020 року вони збільшились на 0,7% у порівнянні за аналогічним періодом 2019 року та склали 27,5% податкових надходжень. Їх основну частку формують: єдиний податок (32,78% від загальної суми місцевих податків) та податок на майно (17,18%). Переважну частку податку на майно складає плата за землю. При цьому 83,3% формує плата від юридичних осіб (57,04% – орендна плата від юридичних осіб, а 26,3% - земельний податок з юридичних осіб).



Діаграма 4. Структура податкових надходжень за 6 міс. 2020 р.
 Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки IBI

Внутрішні податки на товари та послуги складають 7,85% від податкових надходжень. Зростання цих доходів у порівнянні з першим півріччям 2019 року склало 3,9%. На 53,3% за результатами 6 міс. 2020 року вони були сформовані надходженням акцизу від продажу роздрібних товарів. Окрім того, 36,3% акцизного податку склали надходження від ввезених на митну територію України підакцизних товарів (пальне). За пальне, вироблене на території України, було сплачено 10,5% внутрішніх податків та зборів. Надходження за цим видом податку мали найбільшу динаміку серед внутрішніх податків (+13,9% у порівнянні з першим півріччям 2019 року).

Податковий борг (недоїмка) до місцевого та державного бюджету станом на 01.07.2020 склав 184 067,1 тис. грн (21,9% від податкових надходжень за 6 міс. 2020 року). З нього заборгованість до місцевого бюджету складала 60 732,2 тис. грн (33% від загальної суми та 7,22% від податкових надходжень за 6 міс. 2020 року). З початку року податковий борг зріс на 29 363 тис. грн (+25,9%). Переважно наявна недоїмка за ПДВ (33% від загальної суми недоїмки) та податком на прибуток (30,7% від загальної суми недоїмки). Заборгованість з плати за землю складає 13,6%. Сума заборгованості за ТОП25 боржників складає 130 619,8 тис. грн (70,96% від загальної суми недоїмки).

Неподаткові надходження формують 5,72% від загального обсягу бюджету та 7,74% від обсягу власних доходів. Вони складаються переважно з власних надходжень бюджетних установ (58,5% від неподаткових доходів). Також суттєву питому вагу (18,20%) мають адміністративні збори та платежі та доходи від некомерційної господарської діяльності.

За результатами першого півріччя 2020 року обсяг неподаткових надходжень зменшився на 38,3%.

На це вплинуло, в першу чергу, зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ (-43,5%). Також суттєво знизився обсяг адміністративних зборів, платежів та доходів від некомерційної господарської діяльності (-31,1%). Крім того, за результатами першого півріччя 2020 року значно зменшився обсяг надходжень від власної підприємницької діяльності (-52,6%). На цей переважно вплинуло зменшення доходу від розміщення тимчасово вільних коштів, а також зменшення обсягу адміністративних штрафів та зниження обсягу частини прибутку комунальних підприємств, що вилучається до місцевого бюджету. Структура та динаміка неподаткових надходжень наведена в таблиці нижче. Більш детальна інформація за окремими статтями доходів висвітлена в додатку до даного звіту.

Таблиця 12. Структура та динаміка неподаткових надходжень

Вид доходів	6 міс 2019 тис.грн	6 міс 2020 тис.грн.	структура 2020	динаміка
Доходи від власності та підприємницької діяльності	12 520,1	5 938,7	8,06%	-52,57%
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	19 464,8	13 408,7	18,20%	-31,11%
Інші неподаткові надходження	11 199,9	11 231,9	15,24%	0,29%
Власні надходження бюджетних установ	76 215,8	43 100,6	58,50%	-43,45%
Всього	119 400,6	73 679,9	100,00%	-38,29%

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки IBI

Основну частку видатків бюджету м. Хмельницький (майже 89,91%) складають поточні видатки. Протягом січня - червня 2020 року переважна частина видатків м. Хмельницький спрямовувалась на освіту (52,9% від загального обсягу). На охорону здоров'я було витрачено 9,8%, на соціальний захист - 6,2%.

Структуру та динаміку витрат за функціональною класифікацією наведено в таблиці нижче.

Таблиця 13. Структура витрат за функціональною класифікацією

Стаття витрат	сума за 6 міс 2019 тис.грн	сума за 6 міс 2020, тис.грн	динаміка	структура за 6 міс 2020
Загальнодержавні функції	105 136,81	114 286,24	8,70%	8,95%
Громадський порядок, безпека та судова влада	603,43	691,12	14,53%	0,05%
Економічна діяльність	105 926,99	115 205,69	8,76%	9,02%
Охорона навколишнього природного середовища	195,61	434,28	122,02%	0,03%
Житлово-комунальне господарство	99 420,64	111 540,89	12,19%	8,73%
Охорона здоров'я	191 358,23	125 636,41	-34,34%	9,84%
Духовний та фізичний розвиток	46 584,03	55 296,49	18,70%	4,33%
Освіта	648 738,31	675 311,35	4,10%	52,88%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	374 745,36	78 593,63	-79,03%	6,15%
Всього витрат	1 572 709,39	1 276 996,10	-18,80%	100,00%

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки IBI

Витрати на економічну діяльність сформували 9% від загального обсягу видатків. Переважно фінансування отримало залізничний транспорт (30,55% від загального обсягу) та будівництво (20,5%). Більш детально структуру витрат на економіку наведено в додатку до даного звіту.

Спостерігалось суттєве зниження витрат на охорону здоров'я та соціальний захист, що було пов'язане зі зменшенням трансфертів на фінансування цих напрямків в зв'язку з законодавчими змінами.

4.2. Рівень ліквідності місцевого бюджету

Бюджет м. Хмельницький характеризується достатнім рівнем ліквідності. За результатами першого півріччя 2020 року, співвідношення обсягу залишків на рахунках загального фонду до видатків загального фонду за аналізований період складало 3,1%, за спеціальним фондом показник ліквідності становив 14,7%.

Прострочена кредиторська та дебіторська заборгованість бюджету станом на 01.07.2020 р. відсутня. В першому півріччі 2020 року фінансове управління не залучало коштів з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, оскільки міський бюджет не мав таких розривів та не здійснювало запозичень до міського бюджету.

Для покриття тимчасових розривів ліквідності протягом 2019 року міський бюджет залучав середньострокові позики з єдиного казначейського рахунку в сумі 55 167,0 тис. грн на умовах її повернення без нарахування відсотків за користування цими коштами. Механізм повернення зазначених коштів до державного бюджету КМУ до цього часу не розроблений. Залишок неповернутих коштів середньострокової позички станом на 01.07.2020 року становив 25 683,6 тис. гривень, що складає 2% від суми видатків бюджету за 6 міс 2020 р.

Поточний баланс місцевого бюджету за результатами I півріччя 2020 року склав 50 838,9 тис грн (профіцит по загальному фонду в обсязі 257 842,6 тис грн та дефіцит по спеціальному фонду в обсязі 207 003,6 тис. грн).

5. РІВЕНЬ МІСЦЕВОГО БОРГУ ТА БОРГОВА ПОЛІТИКА

Станом на 01.07.2020 року Хмельницька міська рада мала прямий місцевий борг в сумі 4 581 908,26 гривень за запозиченнями згідно договору ESC 2/16 від 27.12.2016 року з Північною Екологічною Корпорацією НЕФКО.

Кошти залучені з метою фінансування інвестиційного проекту «Підвищення енергетичної ефективності закладів бюджетної сфери міста Хмельницького» для 4-х закладів освіти. Загальний обсяг інвестиційного проекту складає 11 839,75 тис. грн. Погашення кредиту здійснюється щоквартально до 15 числа останнього місяця кварталу.

Термін кінцевого погашення кредиту – 15.09.2021 року. Протягом січня-червня 2020 року було здійснено погашення зобов'язань на суму -1 981, 18 тис грн¹⁷.

Загальна сума прямого боргу (з урахуванням кредиту НЕФКО та залишку середньострокової позички) станом на 01.07.2020 складає 30 265,51 тис. грн. Співвідношення до доходів бюджету загальної суми прямого боргу станом на 01.07.2020 р. склало 2,35%. З них 15% - зобов'язання перед НЕФКО. Місто Хмельницький здійснює обслуговування фінансових зобов'язань відповідно до умов договорів. Рівень навантаження за прямим боргом є низьким.

Гарантованого місцевого боргу станом на 01.07.2020 року місто не має. В 1-му півріччі 2020 року здійснювалась підготовча робота щодо надання Європейському банку реконструкції та розвитку місцевої гарантії Хмельницької міської ради для забезпечення умов виконання боргових зобов'язань Хмельницького комунального підприємства «Спецкомунтранс» за кредитним договором з Європейським банком реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проекту «Модернізація інфраструктури твердих побутових відходів у м. Хмельницькому». Обсяг кредиту — до 28,5 млн євро. Строк кредиту — 13 років з дати набрання чинності кредитного договору між ХКП «Спецкомунтранс» та ЄБРР. Погашається 20 щопіврічними платежами після закінченні пільгового періоду, що становить 3 роки. Відсоткова ставка за користування залученими коштами: 6-місячна Європейська міжбанківська ставка пропозиції (EURIBOR) плюс маржа у розмірі не більше 5,75%. Також на реалізацію цього проекту передбачено отримання грантового фінансування (безповоротних коштів) в обсязі до 5 млн євро від Платформи Сусідства Європейського Союзу. Грант планується отримати на впровадження першого етапу проекту модернізації інфраструктури ТПВ у м. Хмельницький.

Крім того, МКП «Хмельницькводоканал» працює в напрямку отримання фінансування від НЕФКО на Проект «Реконструкція каналізаційних насосних станцій № 2,7,12 у місті Хмельницькому» Фінансування проекту планується здійснювати за рахунок кредиту у в обсязі 820 тис. євро під 6% річних та гранту у розмірі 160 тис. євро. На даний час вже підписано кредитний та грантовий договір з НЕФКО.

6. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

6.1. Природно-географічний потенціал та стан екології

Місту Хмельницький притаманне сприятливе економіко-географічне положення, підкріплене проходженням через його територію міжнародної транспортної автомагістралі. Це забезпечує населеному пункту передумови для ефективного розвитку як економічного та логістичного центру заходу країни. Близькість до кордону надає Хмельницькому певні переваги при співпраці з країнами ЄС.

Через місто проходить автотраса міжнародного значення E50, що поєднує 6 країн, а також траса загальнодержавного значення – M12, яка проходить територією 7 областей. Покращенню логістики сприятиме завершення будівництва швидкісного автомобільного сполучення європейського рівня GO Highway, яка проходитиме через місто та поєднуватиме порти Чорного та Балтійського морів.

Містом проходить залізнична колія, на якій розташовані пасажирська та вантажна залізничні станції.

Згідно з рейтингом безпеки обласних центрів Інституту суспільно-економічних досліджень, опублікованим у травні 2017 р., Хмельницький визнаний найбезпечнішим серед українських міст. Ці фактори є сприятливими для розвитку туризму. Щорічно в Хмельницькому проводяться численні фестивалі. Зокрема, музичні фестивалі «Rock&Buh», «Джаз Фест Поділля», молодіжний фестиваль «Green Fest», фестиваль моновистав «Відлуння» та багато інших. У жовтні 2019 року делегація міста Хмельницького взяла участь у IV конференції розвитку туристичної галузі провінції Хебей (Китай). Під час візиту міським головою підписано меморандум про побратимські відносини з містом Шицзячжуа.

Екологічний стан міста характеризується як стабільний. Вживаються заходи щодо покращення природно-заповідного фонду, зниження рівня забруднення міста, озеленення, контролю за атмосферним повітрям та якістю питної води. По території міста протікають річки Південний Буг та Плоска. Місто має 113 га зелених зон (парки, сквери тощо). В жовтні 2019 р. Міська рада зарезерувала під парки та зелені зони ще 5 ділянок загальною площею 33 га¹⁸.

¹⁷ <https://openbudget.gov.ua/>

¹⁸ https://ye.ua/sysslstvo/45319_U_Hmelnickomu_zarezervovali_33_gektari_zemli_pid_parki_ta_skveri.html

Мікрорайонами міста курсує Екобус для збору небезпечних відходів. Встановлено перші в Україні підземні сміттєві контейнери. Вагомий позитивний вплив на екологію міста здійснює поступовий перехід на енергозберігаючі технології та робота в напрямку підвищення екологічної свідомості населення.

Місто Хмельницький здобуло першість у номінації «Найуспішніше екологічне місто» на конкурсі Еко Тріумф, який проводився вперше у рамках екологічного форуму «V Lviv Eco Forum 2019».

Серед головних проблем, пов'язаних з екологією в місті, можна відзначити незадовільний стан очисних споруд міста, які експлуатуються вже понад 40 років. Також нагальним є питання утилізації твердих побутових відходів та відсутність каналізаційних мереж на окремих ділянках території міста. Всі ці проблеми поступово вирішуються міською радою. Зокрема, здійснюється реалізація інвестиційного проекту «Реконструкція мереж водопроводу та каналізації в мікрорайоні «Лезневе» (загальною вартістю 13,8 млн грн), який в 2019 році переміг у конкурсному відборі інвестиційних програм та проектів, що реалізуються за рахунок коштів ДФРР.

Протягом I півріччя 2020 року продовжувалась робота з реалізації проекту МКП «Хмельницьководоканал» «Реконструкція каналізаційних насосних станцій №№ 2,7,12 у м. Хмельницькому» за кошти Європейського Союзу. Як було зазначено вище, на даний час вже підписано кредитний та грантовий договір з НЕФКО. Проектом передбачається заміна всіх елементів КНС (насосне обладнання, електричне обладнання, запірні арматура, трубопроводи, камери приймання).

Також ведеться активна робота в напрямку вирішення питання з перевантаженістю полігону побутових відходів та переробкою сміття. Протягом I півріччя 2020 року здійснювалась підготовча робота для отримання кредиту від ЄБРР, а також безповоротного гранту для реконструкції полігону побутових відходів та будівництва комплексу з механіко-біологічної переробки сміття.

6.2. Кадровий потенціал

Чисельність населення м. Хмельницький за останні 5 років коливалось несуттєво. Починаючи з 2018 року, простежується зростання населення (на тлі зменшення населення по Україні загалом).

Таблиця 14. Динаміка чисельності населення

дата	Хмельницький чисельність населення	динаміка	вся Україна чисельність населення	динаміка	Питома вага Хмельницького
01.01.2015	267 700		42 928 900		0,62%
01.01.2016	269 100	0,52%	42 760 500	-0,39%	0,63%
01.01.2017	268 527	-0,21%	42 584 500	-0,41%	0,63%
01.01.2018	268 417	-0,04%	42 386 403	-0,47%	0,63%
01.01.2019	271 263	1,06%	42 153 201	-0,55%	0,64%
01.01.2020	273 713	0,90%	41 902 416	-0,59%	0,65%
01.07.2020	274 176	0,17%	41 762 138	-0,33%	0,66%

Джерело даних: <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>; <http://www.ukrstat.gov.ua/>

В вищих навчальних закладах міста готують фахівців більш ніж за 100 спеціальностями. Кількість молоді, що навчається у ВУЗах міста, перевищує 18 тисяч осіб.

За напрямом навчання відмічається певне превалювання вузів гуманітарного спрямування. Але наявні й заклади вищої освіти, що готують інженерів, спеціалістів з напрямку ІТ технологій та економістів. (Хмельницький національний університет, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут, Приватний вищий навчальний заклад «Університет економіки і підприємництва»).

ВУЗи міста також готують технологів для легкої промисловості, хімічної промисловості тощо.

Також в місті працює 6 закладів професійно-технічної освіти що випускають спеціалістів сфери послуг, спеціалістів легкої промисловості, машинобудування тощо. Загалом щороку закладами вищої та професійно-технічної освіти випускається понад 6 тис. спеціалістів, зокрема понад 300 ІТ-фахівців.

Таким чином, місто Хмельницький має достатньо високий кадровий потенціал. Але при цьому місцевий ринок праці характеризується дисбалансом між попитом та пропозицією робочої сили (при відносно високому рівні оплати праці на промислових підприємствах міста існує дефіцит у кваліфікованих кадрах). Серед вакансій, поданих роботодавцями до центру зайнятості, майже дві третини від усіх заявлених вакансій становлять пропозиції роботи для кваліфікованих робочих, тоді як на обліку у центрі зайнятості здебільшого перебувають банківські працівники, державні службовці, менеджери, фінансисти, бухгалтери, економісти тощо.

Тому міська влада приділяє значну увагу популяризації робочих спеціальностей. В 2019 році у Хмельницькому було проведено всеукраїнський конкурс «Прорив легкої промисловості України», який популяризує професійну освіту та робочі спеціальності. До Плану соціально-економічного розвитку на 2020 рік внесено проведення 100 профорієнтаційних заходів, спрямованих на підвищення престижу робітничих професій та мотивацію молоді до свідомого вибору професій, актуальних на ринку праці. В рамках реалізації Програми популяризації роботодавців міста «Зроби кар'єру у Хмельницькому!» протягом першого півріччя 2020 року було проведено 10 промо заходів (в тому числі, онлайн) у співробітництві з 25 підприємствами

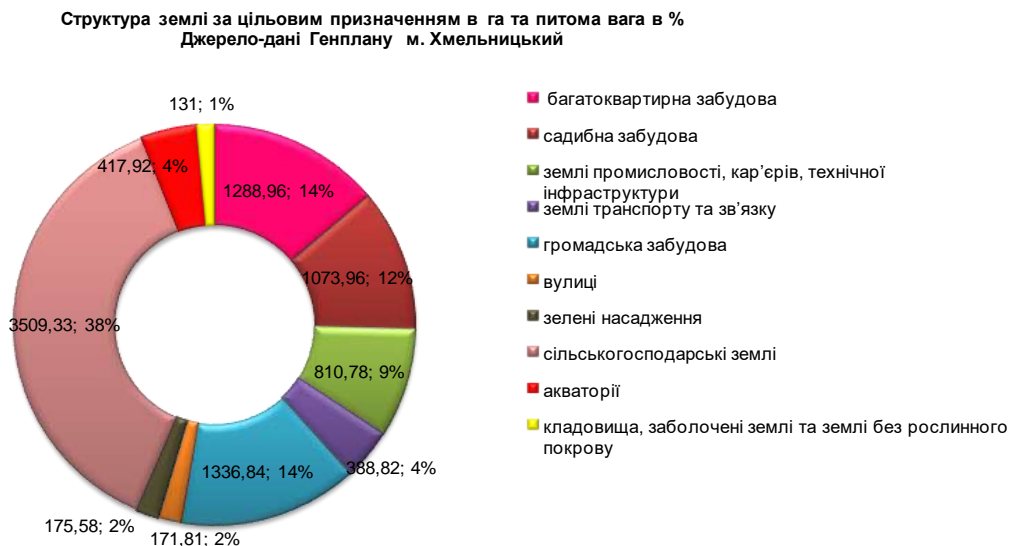
Наявний трудовий потенціал м. Хмельницького за одночасно порівняно невисокого рівня оплати праці у місті, створює додаткові переваги для інвесторів у частині започаткування та ведення бізнесу у Хмельницькому.

6.3. Матеріальна база для розвитку бізнесу

6.3.1. Земельні ресурси, комунальне майно та якість управління ними

Згідно з генеральним планом м. Хмельницький, загальна територія міста складає 9 305 га. В тому числі, житлова забудова – 2 362,92 га, з неї багатоквартирна – 1 288,96 га та садибна – 1 073,96 га. Площа громадської забудови складає 1 336,84 га.

Як видно з діаграми, наведеної нижче, 38% земель складають сільськогосподарські землі (3 509 га). На другому місці – громадська забудова (14,4%). На третьому – житлова багатоквартирна забудова (13,9%). Землі промисловості, кар'єрів та технічної інфраструктури формують 9% земельного фонду міста (810,8 га).



Діаграма 5. Структура землі за цільовим призначенням. Джерело-Дані Генплану м. Хмельницький

На сьогодні одним із завдань місцевої влади, наведеним в програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік, є оновлення містобудівної документації та забезпечення до неї вільного доступу. Для виконання цього завдання розроблено план заходів, до якого входять: затвердження містобудівного кадастру та містобудівної документації; створення цифрових інженерно-топографічних планів; розробка та наповнення геопорталу міста; оновлення схеми тимчасових споруд для підприємницької діяльності; оновлення схеми розміщення рекламних конструкцій тощо.

В листопаді 2020 року відбулась презентація Геоінформаційної системи Хмельницької міської ради. ГІС - це сучасна комп'ютерна технологія, що дозволяє поєднати модельне зображення території (електронне відображення карт, схем, космо-, аеро зображень земної поверхні) з інформацією табличного типу (різноманітні статистичні дані, списки, економічні показники тощо). В рамках проекту USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «ВзаємоДія» протягом шести місяців виконавчі органи міської ради із залученням зовнішніх фахівців розробляли та впроваджували перші модулі підсистем ГІС Хмельницької міської ради. Офіційний геопортал Хмельницької міської ради доступний за посиланням: <https://gis.khm.gov.ua/>.

Згідно з інформацією, розміщеною на порталі відкритих даних м. Хмельницького¹⁹, на сьогодні наявні 7 незадіяних земельних ділянок загальною площею 4,5 га, що пропонуються місцевою владою для здійснення комерційної забудови. З них три ділянки загальною площею 3,36 га пропонуються під будівництво об'єктів комерційного призначення (автотехобслуговування, оптова торгівля та складське господарство, роздрібна торгівля та комерційні послуги). Дві ділянки загальною площею 0,8147 га - під виробничу забудову та 1 ділянка площею 0,175 га - під будівництво закладів торгівлі, обслуговування та громадського харчування. Одна ділянка загальною площею 0,1487 га - під автостоянку

За даними сайту Хмельницької міської ради²⁰, Хмельницька міська рада виступає засновником 39 комунальних підприємств, що здійснюють діяльність в оздоровчій, торгівельній та транспортній сферах, в галузі водопостачання, водовідведення, теплопостачання, обслуговування житлового фонду тощо.

За I півріччя 2020 року затверджені фінансові плани у частині доходів виконали 10 комунальних підприємств, що складає 25,6% від загальної кількості підприємств, у частині виконання фінансового результату - 23 (58,7%) підприємства. За результатами господарської діяльності за I півріччя 2020 року 27 комунальних підприємств (за I півріччя 2019 року - 24) отримали чистий прибуток на загальну суму 100,8 млн. грн., що на 75,1 млн. грн. більше у порівнянні з відповідним періодом 2019 року. 11 підприємств (за I півріччя 2019 року - 13 підприємств) спрацювали із збитками у сумі 20,8 млн. грн, що на 10,4 млн. грн. менше у порівнянні з відповідним періодом 2019 року. 1 підприємство (за I півріччя 2019 року - 0) отримало нульовий фінансовий результат. Загальний фінансовий результат за I півріччя 2020 року по 39 підприємствах - чистий прибуток у сумі 80,0 млн. грн²¹

Прибуток Топ-5 підприємств, представлених в таблиці нижче, формує 92% від загального обсягу прибутку 27 комунальних підприємств.

Таблиця 15. Топ-5 комунальних підприємств за обсягом прибутку за 6 міс. 2020 р.

Назва підприємства	Сума чистого прибутку, тис грн	Питома вага в загальній сумі прибутку
Міське комунальне підприємство "Хмельницьктеплокомуненерго"	57 242,00	57,19%
Комунальне підприємство "Південно-Західні тепломережі"	12 397,00	12,39%
Комунальне підприємство "Хмельницький міський центр первинної медико санітарної допомоги №2"	10 104,70	10,10%
Міське комунальне підприємство "Хмельницькводоканал"	8 670,30	8,66%
Комунальне підприємство "Хмельницький міський центр первинної медико санітарної допомоги №1" Хмельницької міської ради	3 204,00	3,20%

Джерело - Звіт про виконання фінансового плану за 1 півріччя 2020 р. <https://khm.gov.ua/uk/communal-enterprise>

Найбільш вагому суму збитків отримали наступні комунальні підприємства: Комунальне підприємство "Хмельницький міський перинатальний центр" Хмельницької міської ради КП по будівництву, ремонту та експлуатації доріг та Хмельницьке комунальне підприємство "Електротранс".

В програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік в якості завдань, спрямованих на покращення якості управління комунальним майном, вказано забезпечення виконання комунальними підприємствами фінансових планів та отримання позитивного фінансового результату від здійснення господарської діяльності.

В розпорядженні міської ради є нерухоме майно комунальної власності, яке частково передано в оренду або в постійне чи тимчасове користування. На порталі відкритих даних м. Хмельницький²² наявний реєстр комунальних приміщень з інформацією щодо типу приміщення (можливого цільового призначення), площ та актуального статусу (вільне, в оренді, в постійному або тимчасовому користуванні). Загальна кількість комунальних приміщень міста, згідно з даними цього реєстру, складає 1 134 одиниці, а загальна площа

¹⁹ <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/ForImplementationOfDevelopment>

²⁰ <https://khm.gov.ua/uk/communal-enterprise>

²¹ Інформація про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 р. https://khm.gov.ua/uk/progress_program

²² <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/CommunalProperty>

дорівнює 13,9 млн м². Також на порталі наявний актуальний перелік приміщень, що можуть бути надані в оренду²³. На даний час він включає 133 об'єкти (приміщення та окремі будівлі).

Станом на 01.07.2020 р. в оренді за 820 договорами знаходилось приміщень загальною площею 87,6 тис м².

При цьому за звітний період було укладено 110 договорів та надійшло коштів від оренди на загальну суму 9151,7 тис.грн.

На порталі відкритих даних м. Хмельницький оприлюднюється²⁴ перелік комунального майна щодо якого є рішення про приватизацію. Аукціони з продажу об'єктів міської комунальної власності проводяться із використанням електронної торгової системи «Прозорро». Згідно з останнім оновленням переліку в листопаді 2020 р., до приватизації належить 1 нежитлова будівля загальною площею 316,1 м² (виробниче приміщення).

У I півріччі 2020 року приватизація не здійснювалась. Щодо вищезазначеного об'єкту аукціони оголошувались тричі, але не відбулись у зв'язку з відсутністю заяв.

Управління комунальним майном м Хмельницький є достатньо прозорим. Але в програмі соціально-економічного розвитку на 2020 рік вказується на недостатню інвестиційну привабливість комунальної нерухомості, тому одним з пріоритетних завдань програми є покращення стану об'єктів, що передаються в оренду. Крім того, наявна заборгованість за сплатою орендних платежів, тому необхідно підсилити контроль за своєчасністю сплати оренди.

У зв'язку з високими темпами будівництва, у місті щороку збільшується кількість новобудов приватної форми власності для розміщення офісних та торговельних приміщень, ресторанів, об'єктів побуту, проте їх вартість подекуди значно вища, ніж вартість комунального майна.

Відповідно до даних порталу «open budget», за I півріччя 2020 року надходження до місцевого бюджету від управління майном громади склали 63,2 млн грн, або 6,64% від обсягу доходної частини бюджету без урахування трансфертів.

Таблиця 16. Доходи від управління комунальним майном за 6 міс. 2020 р.

код	вид доходу	сума, тис.грн.	питома вага
33010000	Кошти від продажу землі	4 576,56	7,24%
31010000	Кошти від реалізації комунального та безхазяйного майна	14,63	0,02%
31030000	Кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим та майна, що перебуває в комунальній власності	0,00	0,00%
21010000	Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств, що перераховується до місцевого бюджету	520,59	0,82%
11020200	Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	1204,87	1,91%
18010900	Орендна плата з юридичних осіб (земля)	41 159,94	65,08%
18010900	Орендна плата з фізичних осіб(земля)	11 213,60	17,73%
22080400	Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	4 552,72	7,20%
	Всього	63 242,89	100,00%

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>, розрахунки ІВІ

6.3.2. Транспортна та промислова інфраструктура, інженерні мережі

Транспортна інфраструктура

Загальна протяжність вуличної мережі міста, що перебуває у комунальній власності, складає 428 км, з них:

- з удосконаленим (асфальтобетон, бетон, бруківка) покриттям – 325,927 км;
- з обладнаною закритою дощовою каналізацією - 51,09 км.

Мережею зовнішнього освітлення обладнані 358,815 км вулиць міста. Обладнані твердим покриттям 245,34 км тротуарів та пішохідних доріжок. Облаштовано 3 підземні пішохідні переходи.

На вуличній мережі міста розташовано 22 штучні споруди (мости та шляхопроводи), з них: автомобільних мостів – 11; пішохідних мостів – 4; шляхопроводи – 7.

²³ <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/StateOwnedObjectsLeased>

²⁴ <https://mycity.khm.gov.ua/OpenData/ListCommunalPropertySubjectPrivatization>

В зв'язку з обмеженим фінансуванням, приблизно 80% доріг не ремонтувались понад 30 років. Відтак, існуюче покриття вулиць переважно не відповідає сучасним вимогам якості. Також на експлуатаційний стан дорожнього покриття впливає те, що основні комунікаційні мережі міста (водопостачання, водовідведення, теплопостачання та ін.) через щільну забудову влаштовані в основі доріг. В результаті довготривалої експлуатації вказані мережі перебувають в аварійному стані, наслідком ліквідації яких є розрив доріг та тротуарів, що також негативно впливає на експлуатаційний стан вулично-дорожньої мережі.

У зв'язку з тим, що місто розділено залізницею та 3 річками на мікрорайони, потребують особливої уваги штучні споруди – мости та шляхопроводи, які сполучають ці райони між собою. За останні роки капітально відремонтовано 1 міст через р. Південний Буг (вул. Старокостянтинівське шосе) та 2 шляхопроводи через залізницю (вул. Трудова та Геологів). Наразі замовлено проєктно-кошторисну документацію на капітальний ремонт шляхопроводу через залізницю на вул. Кам'янецькій та виготовлено робочий проєкт на капітальний ремонт деформаційних швів на шляхопроводі через залізницю на вул. Трудовій.

Експлуатаційний стан дорожнього покриття вуличної мережі міста постійно підтримується поточним ремонтом. Незважаючи на те, що за 2013-2019 роки капітальним ремонтом відновлено 22,05 км та влаштовано 39,597 км нового поліпшеного покриття, покриття доріг на вуличній мережі міста потребує покращення, яке протягом першого півріччя 2020 року здійснювалось шляхом проведення капітальних та поточних ремонтів.

У Хмельницькому функціонують три автовокзали та автостанції, які забезпечують міжміське та міжнародне сполучення.

Через м. Хмельницький проходить залізнична колія, на якій розташовані пасажирська та вантажна залізничні станції Південно-західної залізниці АТ «Укрзалізниця», що забезпечує внутрішнє, міжнародне та приміське сполучення поїздів.

Головним вантажним та пасажирським залізничним терміналом є вокзал – станція «Хмельницький». Через залізничний вузол міста проходять дві лінії:

- двокільна електрифікована лінія зі Жмеринки до Волочиська (зі сходу на захід);
- однокільна неелектрифікована лінія з Шепетівка до Ларги (з півночі на південь).

Залізничний вузол м. Хмельницького надає можливість сполучення практично з усіма обласними центрами України, з країнами ближнього зарубіжжя – Словаччиною, Російською Федерацією, Польщею, Молдовою та Румунією.

Загалом система залізничного транспорту м. Хмельницького перебуває у доброму стані, оскільки в останні роки були відремонтовані колії, станційні споруди, інженерні мережі тощо. Проведено реконструкцію залізничних шляхів, що забезпечило налагодження швидкісного руху поїздів «INTERCITY» за напрямком Київ-Вінниця-Хмельницький-Тернопіль-Львів-Пшемисль (Польща).

В межах міста розташований аеропорт «Хмельницький», який має статус міжнародного, але з 2012 року не функціонує та потребує відновлення. Аеропорт розташований на відстані 7 км на південний захід від Хмельницького. Загальна площа земельної ділянки, на якій розміщений аеропорт, – 127,63 га, у тому числі летовище – 13,2 гектара. Аеропорт є власністю Хмельницької обласної ради та вважається Державною авіаційною Службою України базовим у західному регіоні. Але Комунальне підприємство «Аеропорт Хмельницький» не ввійшло до державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року, яку 24.02.2016 р. ухвалив Кабмін. Найближчі до м. Хмельницького діючі міжнародні аеропорти - в м. Вінниця (121 км) та в м. Чернівці (187 км).

Потенційно аеропорт може приймати літаки злітною масою до 61 тон. Аеровокзальний комплекс аеропорту включає приміщення для обслуговування пасажирів загальною площею 1 500 м², куди входить міжнародний сектор площею 800 м². Останній має приміщення та устаткування для здійснення реєстрації авіаквитків, перевірки пасажирів на авіабезпеку польотів, митного контролю та паспортного контролю прикордонною службою.

Програма відновлення та розвитку комунального підприємства «Аеропорт Хмельницький» на 2018-2022 роки була затверджена депутатами обласної ради 22.12.2017 року з бюджетом 774,4 млн грн та передбачала залучення основної частини коштів від потенційних інвесторів. Протягом 2018 року за кошти обласного бюджету у сумі 3,5 млн грн розпочато поточний та капітальний ремонт злітно-посадкової смуги, контрольно-пропускного пункту, пожежного депо, адміністративного приміщення. Також було залучено близько 1 млн грн з місцевих бюджетів та від суб'єктів господарювання²⁵. Влітку 2018 року відбулось підписання угоди на прийняття малої авіації. В листопаді 2019 року аеропорт було підключено до електромережі. Наприкінці

²⁵ <https://www.adm-km.gov.ua/?p=51429>

2019 року КП «Аеропорт Хмельницький» уклало договір з ТОВ «Інститут Укрдорпроект» на розробку проектно-кошторисної документації для реконструкції аеродромного комплексу з продовженням штучної злітно-посадкової смуги на 500 метрів.

Промислова інфраструктура

Крім виробничих приміщень, що знаходяться в комунальній власності та надаються в оренду підприємцям, з метою активізації інноваційно-інвестиційної активності в м. Хмельницький розпочато створення індустріального парку. Пріоритетні напрями господарської діяльності для визначення функціонального призначення індустріального парку «Хмельницький» – текстильне виробництво, машинобудування, агропереробка.

Затверджено Програму створення та розвитку індустріального парку «Хмельницький» та Концепцію індустріального парку. У 2018 році сесією міської ради затверджено проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 90,9 га під індустріальний парк (межі ділянки винесено в натуру (на місцевість). Наказом Мінекономрозвитку України від 07.02.2019 р. №188 індустріальний парк «Хмельницький» включено до Реєстру індустріальних (промислових) парків.

У 2019 році на реалізацію цього проекту з міського бюджету було виділено 743,6 тис. грн. Розроблено проект детального плану ділянки індустріального парку, інженерно-технічних заходів та заходів цивільного захисту. Проведено детальне обстеження ґрунтів земельної ділянки для розміщення індустріального парку.

На даний час проводяться роботи з виготовлення проектно-кошторисної документації на виконання робіт з будівництва інфраструктури індустріального парку та ведеться підготовка до проведення конкурсу з вибору керуючої компанії індустріального парку. Керуюча компанія виконуватиме комплекс робіт і послуг з облаштування індустріального парку, залучення учасників індустріального парку та укладення з ними необхідних договорів, створення умов для підключення учасників до інженерних мереж та комунікацій та забезпечення належного функціонування індустріального парку.

Задля інформування про діяльність індустріального парку виготовлено буклет «Індустріальний парк «Хмельницький» китайською мовою.

Інформацію про індустріальний парк «Хмельницький» також можна отримати, скориставшись англomовним мобільним додатком Investstukraine. Додаток містить інформацію про індустріальні парки в Україні та інвестиційний потенціал держави. Крім того, індустріальний парк «Хмельницький» долучився до загальної бази індустріальних парків України. Ресурс створено за підтримки девелоперської і керуючої компанії Management Bureau. Основна мета ресурсу – висвітлення теми індустріальних парків країни за допомогою інформаційних засобів.

Інженерні мережі

Газопостачання користувачів у місті здійснюється з використанням природного газу, що подається потужними магістральними газопроводами. Місто на 100% газифіковано. Протяжність газових мереж складає 1,2 тис. км.

На території м. Хмельницького відсутні виробничі потужності електрогенеруючих компаній. Постачання електричної енергії споживачам здійснює АТ «Хмельницькобленерго», до складу якого входить 23 виробничих підрозділи у кожному районному центрі області та Хмельницький міський РЕМ. Підприємство закуповує електроенергію за оптовими цінами в ДП «Енергоринок», надає їй споживчих якостей за допомогою технічних засобів та реалізує споживачам Хмельницької області за регульованими тарифами, встановленими НКРЕ. В області діють два енергоблоки Хмельницької АЕС потужністю 1 000 МВт кожний, яка знаходиться на відстані 139 км від м. Хмельницького.

Електропостачання міста здійснюється від 10 підстанцій вищою напругою 110 кВ. Довжина повітряних ліній напругою 0,4-10 кВ складає 630,0 км (протяжність кабельних ліній напругою 0,4 кВ складає 288,4 км, напругою 10 кВ – 492,1 км). На обслуговуванні знаходиться 459,3 км електромереж зовнішнього освітлення та 12,1 тисяч світлоточок. Найбільшими споживачами електроенергії є суб'єкти господарювання, на долю яких припадає понад 60% усього об'єму спожитої електроенергії. Усі частини міста електрифіковано²⁶.

Водопостачання здійснюється з підземного джерела водозабору ВНС-10, що розташований на відстані 34 км від м. Хмельницького. Для надання послуг водопостачання експлуатуються наступні інженерні споруди:

- 70 артезіанських свердловин;

²⁶ За даними концепції індустріального парку м. Хмельницький

- 10 водопровідних насосних станцій;
- 670,2 км водопровідних мереж, з них 34 км I черги Чернелівського водогону та 20 км II черги новозбудованого Чернелівського водогону.

Для надання послуг водовідведення експлуатуються наступні інженерні споруди:

- 387,4 км каналізаційних мереж;
- 27 каналізаційно-насосних станцій;
- 2 площадки каналізаційних очисних споруд;
- 43 трансформаторних підстанцій;
- 150 км кабельних та повітряних ліній електропередач.

Зовнішні мережі водопостачання та водовідведення мають суттєвий знос, що призводить до втрати води. Використовується морально та фізично застаріле енергоємне обладнання. Поступово проводиться реконструкція застарілих ділянок мереж водопостачання та водовідведення.

Теплопостачання забезпечується двома комунальними підприємствами: міським комунальним підприємством «Хмельницьктеплокомуненерго» та комунальним підприємством «Південно-Західні тепломережі».

Загальна встановлена потужність по підприємству «Хмельницьктеплокомуненерго» становить: 618,71 Гкал/год, в т.ч.²⁷:

- газові котли – 604,16 Гкал/год – 277 од.;
- твердопаливні котли – 14,44 Гкал/год – 19 од.;
- геліоколектори – 0,106 Гкал/ год - 60 од.

В 100% котельних встановлені засоби технологічного обліку теплової енергії.

Загальна опалювальна площа, яку обслуговує підприємство, – 3,5 млн м², в тому числі населення – 2,6 млн м², юридичні особи – 0,9 млн м². Кількість особових рахунків споживачів опалення складає 55 285, в тому числі: населення – 54 150 особових рахунків, юридичні особи – 1 135 особових рахунків.

Комунальне підприємство «Південно-Західні тепломережі» експлуатує:

- 13 котельень встановленою тепловою потужністю 252 Гкал/год (встановлено 41 водогрійний котел);
- 17 теплових пунктів, які подають гарячу воду для 42,9 тис. мешканців міста;
- близько 69,0 км теплових мереж.

Підприємство забезпечує теплом 202 житлові будинки загальною площею 892,7 тис. м², 171 юридичну особу, в тому числі 45 бюджетних установ, 3 УМК, 125 госпрозрахункових підприємств, та обслуговує внутрішньобудинкові мережі опалення для 19,6 тис. абонентів.

6.3.3. Енергоефективність

Місто Хмельницький є підписантом Європейської ініціативи «Угода мерів». В рамках співпраці розроблено та затверджено План дій зі сталого енергетичного розвитку на 2016-2025 роки (ПДСЕР). Моніторинговий звіт про виконання ПДСЕР за 2016-2018 роки затверджений рішенням сесії міської ради та успішно пройшов верифікацію Європейською Комісією проекту «Угода мерів». За 2016-2018 роки реалізовано понад 59 проектів на суму 288,7 млн грн. Проміжний результат скорочення викидів CO₂ на 2018 рік – 216,9 тис. тон.

У 2018 році за кошти енергосервісної компанії (2,6 млн грн) встановлено індивідуальні теплові пункти з погодним регулюванням у бюджетних закладах (гімназія №1, ліцей №17, НВК №31, СЗОШ №12). За опалюваний період 2018-2019 економія тепла (нормалізованого по погоді) склала 25%. Сформовано перелік закладів для подальшого впровадження енергосервісних контрактів.

У 2019 році завершено роботи по Проекту НЕФКО «Підвищення енергоефективності закладів бюджетної сфери міста Хмельницького». Проектом передбачалось проведення комплексної термомодернізації ДНЗ №29, №54, СЗОШ №14, ліцей №15. Очікуване скорочення викидів CO₂ – 495,2 тон/рік. Економія після реалізації проекту:

- теплової енергії – 158,3 Гкал (50%);
- електроенергії – 85,4 МВт*год (26%);

²⁷ <https://www.teplo.km.ua/pro-pidpryemstvo/istoriya.html>

Протягом I півріччя 2020 року продовжувалась робота з реалізації проекту МКП «Хмельницьководоканал» «Реконструкція каналізаційних насосних станцій №№ 2,7,12 у м. Хмельницькому» за кошти Європейського Союзу.

Розпочато роботу з НЕФКО на умовах програми «Енергоефективність в малих та об'єднаних громадах України». Проектом передбачається проведення комплексної термомодернізації 6 освітніх закладів (ДНЗ – 8, 23, 45, 47, 48 та ССЗОШ-1). Загальна вартість проекту – 3,3 млн.євро (2,3 млн.євро – кредитні кошти, 690,0 тис.євро – грант, 333,8 тис. євро – співфінансування з міського бюджету). Підготовлено бізнес план проекту та направлено на розгляд кредитного комітету НЕФКО.

Продовжуються роботи з термомодернізації ДНЗ №21, палацу творчості дітей та юнацтва. У бюджетних закладах міста проведено заміну та встановлення 125 світлодіодних світильників та 267 світлодіодних ламп. Проведено капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення на вул. Західно-Окружній, вул. Ювілейній²⁸.

В рамках реалізації Концепції системи енергетичного менеджменту міста Хмельницького (рішення сесії від 10.10.2018 року №7), здійснюється щоденний моніторинг споживання енергетичних ресурсів 152 бюджетними закладами (311будівель). Розроблено ліміти споживання енергоресурсів та ведеться контроль за їх дотриманням та ефективним використанням.

За січень червень 2020 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року скорочення споживання енергоносіїв бюджетною сферою склало 26%.

З метою забезпечення економії та недопущення перевитрат було здійснено:

- розрахунок базових ліній енергоспоживання по кожному закладу бюджетної сфери з врахуванням інформації за останні 3 роки для забезпечення детального аналізу та впровадження матеріального заохочення відповідальних за енергозбереження в закладах;
- розрахунок річних лімітів споживання енергоресурсів в натуральних одиницях на 2020 рік для формування витрат в рамках проекту бюджету міста на 2020 рік;
- рейтингування закладів освіти по споживанню енергоносіїв (холодна вода та електроенергія) на 1 особу;
- контроль за дотриманням лімітів споживання енергоресурсів.
- обстеження 32 об'єкта бюджетної сфери щодо ефективного використання енергоресурсів,
- погодження 75 закладам придбання енергоефективного обладнання, заміна освітлення, заміна віконних та дверних блоків тощо.

На сьогодні у Хмельницькому діють наступні міські програми, спрямовані на енергозбереження та розвиток альтернативних джерел енергії:

- Міська Програма відшкодування частини відсоткових ставок та кредитів, отриманих ОСББ, ЖБК на впровадження відновлювальних джерел енергії та заходів з енергозбереження, термомодернізації багатоквартирних житлових будинків у м. Хмельницькому на 2019-2022 роки.
- Програма сприяння впровадження відновлювальних джерел енергії власниками приватних житлових будинків м. Хмельницького на 2018–2029 роки.

Згідно інформації про виконання заходів, визначених ПСЕР на 2020 рік, за I півріччя 2020 року відповідно до Програми відшкодування частини кредитів, отриманих ОСББ, ЖБК, було здійснено відшкодування тіла кредиту 7 ОСББ на суму 7393,7 тис. грн та відсотків за надані кредити 10 ОСББ на суму 625,8 тис. грн.

Відповідно до Програми сприяння впровадження відновлювальних джерел енергії власниками приватних житлових будинків, власникам 5 приватних житлових будинків відшкодовано витрати у зв'язку із встановленням сонячних електростанцій на покрівлях приватних будинків.

На базі муніципального Центру Енергоефективності працює постійно діюча виставка енергоефективного обладнання, надаються безкоштовні консультації мешканцям міста та головам ОСББ з питань впровадження енергоефективних заходів. Проводяться навчальні тематичні семінари, робочі зустрічі та навчальні тренінги для енергоменеджерів бюджетних закладів, студентів та учнів шкіл. Організуються численні конференції та форуми з тематики енергоефективності. У зв'язку із епідеміологічною ситуацією, на даний час заходи тимчасово не проводяться, а консультації надаються у телефонному режимі, онлайн через офіційну сторінку відділу енергоменеджменту у мережі facebook.

²⁸ https://khm.gov.ua/uk/progress_program

В рамках співпраці з НІРАС Інтернешнл Консалтинг в сфері підвищення енергоефективності комунальних систем водопостачання та водовідведення 02.07.2020 року підписано Меморандум про взаєморозуміння.

З метою формування пропозицій до заходів державної політики, які будуть спрямовані на підтримку модернізації систем централізованого теплопостачання, в рамках співпраці з проектом KeepWarm надано пропозиції до Національного плану дій щодо модернізації сектору централізованого теплопостачання.

6.3.4. Торгівельна, фінансова та бізнес-інфраструктура

Станом на 01.07.2020 у м. Хмельницькому суб'єктами господарювання різної форми власності зареєстровано 41 ринок, 26 торгових рядів та майданчиків, на яких розміщено 18 357 місць для торгівлі. Загальна площа земельних ділянок, яку займають ринки, торгові ряди та майданчики міста становить 460 785,5 м².

Також, в місті функціонує 2451 об'єктів торгівлі та закладів ресторанного господарства (1919 магазинів та 532 заклади ресторанного господарства), 431 об'єктів побуту загальною торговельною площею 395 516,41 м².

Працюють понад 45 великоформатних комплексів та торгових центрів. Площа 6 найбільших центрів складає понад 79 тис. м². Також працюють: 51 магазин площею від 500 до 1000 м², 26 об'єктів – від 1 до 3 тис. м² та 7 об'єктів площею від 3 до 5 тис. м².

Крім того, підприємці розміщують свої товари в невеличких магазинах малих архітектурних форм (МАФах) та в пересувних тимчасових спорудах. Згідно з рішенням ради, МАФи мають бути розміщені виключно на території приватних чи орендованих земельних ділянок та не повинні заважати руху пішоходів і транспорту в місцях загального користування. Міською владою проводиться робота з приведення зовнішнього вигляду тимчасових споруд до єдиного архетипу²⁹.

При проведенні електронних торгів на право розміщення пересувних тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, передбачено позаконкурсне розміщення споруд для місцевих виробників продовольчих товарів (власне виробництво повинне складати на менше 60% продукції). За I півріччя 2020 року було проведено 4 електронних торги через систему «Прозоро», на які виставлено (відповідно до Комплексної схеми розміщення пересувних тимчасових споруд) 4 місця³⁰.

У Хмельницькому динамічно розвивається бізнес-інфраструктура. Свої послуги пропонують бізнес-центри, готелі та конференц-зали. Загальна площа сучасних торговельних та офісних площ перевищує 100 тис. м².

Спільно з МКП «Хмельницькийінфоцентр» розроблено механізм створення торговельної мапи міста. Станом на 01.01.2020 р. на мапу нанесено 253 заклади ресторанного господарства, 209 магазинів, торгових центрів та 33 відкритих майданчики для харчування.

В м. Хмельницький функціонують 78 відділень 24 банків. У перерахунку на 100 тис. осіб населення (29 відділення) показник є співставним із іншими великими містами та суттєво перевищує середній показник за Україною загалом. Найбільш широко представлені в місті Приватбанк (20 відділень) та Ощадбанк (19 відділень).

6.4. Міська промислова та інвестиційна політика

Місцеві податки

В місті Хмельницькому рішенням 4-ї сесії міської ради від 27.01.2016 р. №2 (зі змінами від 29.12.2016 р. згідно рішення №8 позачергової 10-ї сесії та від 27.12.2018 р. згідно рішення №4) встановлені наступні ставки місцевих податків і зборів:

1. **Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки**, є нижчим за максимальну ставку 1,5% передбачену діючим законодавством, а саме:
 - для житлової нерухомості – 0,5% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
 - для офісних будівель фінансового обслуговування (банки, кредитні спілки, ломбарди тощо) - 0,5% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
 - для іншої нежитлової нерухомості – 0,25% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, в центральній частині міста та 0,125% - в інших мікрорайонах міста;

²⁹ https://ye.ua/economica/46417_Hmelnicki_deputati_virishili_chi_dozvolyati_vstanovlyivati_novi_kioski.html

³⁰ https://khm.gov.ua/uk/progress_program

- для критичних ринків - 0,1% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
 - для гаражів, критичних автостоянок, вокзалів, автостанцій - 0,05% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
 - для інших будівель: в центральній частині 0,25%, в інших частинах - 0,1% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року.
2. **Земельний податок** – 1% від нормативної грошової оцінки землі (також є нижчим за граничну ставку);
 3. **Єдиний податок**
 - для платників 1-групи – 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітного року (відповідає максимальному рівню, встановленому законодавством);
 - для платників 2-ї групи – 15% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (нижче максимального рівня на 5%);
 - для платників 3-ї групи – на рівні ставки, передбаченої ПКУ (5% від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку або 3% від доходу без включення ПДВ).
 4. **Транспортний податок** – 25 тис. грн за кожний автомобіль, з року випуску яких минуло не більше 5-ти років та середньоринкова вартість якого становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (на рівні суми, передбаченої ПКУ).
 5. **Туристичний збір** - диференційовані ставки в залежності від вартості проживання в готелях:
 - для внутрішнього туризму – від 0,15% (вартість проживання за добу до 300 грн) – до 0,5% (понад 1 800 грн за добу) при максимальній ставці 0,5% згідно ПКУ.
 - для в'їзного туризму – від 1,5% (до 300 грн) - до 5,0% (понад 1 800 грн) при максимальній ставці 5% згідно ПКУ.
 6. **Збір за паркування** – 0,05% до мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового (звітного) року (при максимальній ставці 0,075% згідно Податкового кодексу).

Таким чином, більшість місцевих податків та зборів в Хмельницькому є нижчими за максимальні ставки, передбачені Податковим кодексом, що створює сприятливі умови для розвитку бізнесу.

Рішенням 35-ї сесії міської ради від 11.12.2019 р. №10 Хмельницька міська рада встановила пільги щодо сплати земельного податку для комунальних підприємств міста у 2020 році, а рішенням №7 35-ї сесії від 11.12.2019 р. звільнила від сплати земельного податку в січні-грудні 2020 року органи державної влади та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, заклади, установи та організації, спеціалізовані санаторії України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, військові формування, утворені відповідно до законів України, Збройні Сили України та Державну прикордонну службу України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.

Організація надання адміністративних та дозвільних послуг

До 26.08.2015 р. в місті працювали Дозвільний центр та Центр надання адміністративних послуг Хмельницької міської ради (з 29.09.2012 р.). На виконання рішення сесії Хмельницької міської ради від 26.08.2015 р. № 52, було припинено функціонування цих закладів та утворено Управління адміністративних послуг Хмельницької міської ради, яке працює на теперішній час. Рішенням восьмої сесії Хмельницької міської ради від 21.09.2016 р. №7 було створено 2 філії Управління.

За перше півріччя 2020 року кількість послуг, що надаються Управлінням, була збільшена з 285 до 292³¹. Більшість з цих послуг - безкоштовні.

Зареєструвати новий бізнес можна безкоштовно протягом одного дня. Вартість реєстрації права власності становить від 190 до 9 610 грн. та може тривати від 2 годин до 5 робочих днів. Щорічно в місті реєструється понад 3500 підприємств (з них 30% юридичні особи та 70% -ФОП).

Дозволи на виконання будівельних робіт є безкоштовними та видаються протягом 10 робочих днів³².

³¹ https://khm.gov.ua/uk/progress_program

³² Згідно інформації інвестиційного профілю Хмельницького

В рамках проекту «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади» в 2019 році було проведено моніторинг 50 центрів надання адміністративних послуг. За результатами моніторингу, управління адміністративних послуг Хмельницької міської ради отримало загальну оцінку 757 балів з 1000 можливих. Загалом, по низці аспектів, Управління надання адміністративних послуг відповідає загальноприйнятим стандартам обслуговування громадян. Однак обмежена площа офісу зумовлює ряд бар'єрів для його роботи як інтегрованого офісу з комплексним сервісом. Тому є позитивним є намір міської влади м. Хмельницького виділити центру додаткове приміщення для головного офісу. На даний час тривають будівельні роботи.

Для поліпшення роботи Управління та виявлення недоліків проводиться щоденний моніторинг якості надання послуг. Відвідувачі мають можливість оцінити роботу адміністраторів Управління шляхом голосування талонами, які отримують через електронну систему керування чергою. Для цього у приміщенні встановлені дві прозорі скриньки, у які відвідувачі можуть опустити талон, оцінивши роботу позитивно або негативно. Інформація про результати оцінки роботи Управління розміщена на вебсайті (snar.khm.gov.ua) та щомісячно оновлюється.

Зусилля влади, спрямовані на розвиток малого бізнесу

В Хмельницькому діє міська «Програма розвитку підприємництва міста Хмельницького на 2019-2021 роки», в рамках якої влада докладає суттєвих зусиль для стимулювання підприємницької активності населення.

У місті функціонує Центр підтримки малого підприємництва, який надає підприємцям інформаційно-консультативні послуги. Заклад допомагає підприємцям-початківцям в питаннях реєстрації та здійснення підприємницької діяльності та надає в безкоштовне користування офіс, а також можливість користуватися оргтехнікою, Інтернетом та телефонним зв'язком на безоплатній основі. Крім того, Центр надає інформаційно-методичну, освітню та консультативну допомогу для цієї категорії підприємців. З метою розвитку та популяризації підприємницької діяльності, формування у молоді знань, необхідних для започаткування власної справи, міською радою були створені наступні проекти: школа фінансової грамотності і ділової англійської мови «Smart Finance» та «Школа молодого підприємця».

Проект «Школа молодого підприємця» спрямований на навчання бізнес-мисленню та лідерським якостям старшокласників, випускників загальнодержавних шкіл, випускників вищих навчальних закладів. Також проводяться численні тренінги для власників малого та середнього бізнесу. В першому півріччі 2020 року (20-31 липня) було проведено двотижневий освітній інтенсив у партнерстві з проектом Polish - Ukrainian Startup Bridge. Участь у проекті взяло 25 молодих людей, які успішно опанували у онлайн режимі програму з 5 навчальних модулів.

Ведеться робота над створенням та підтримкою інформаційно-консультаційного ресурсу для бізнесу. Протягом I півріччя 2020 року було розроблено дизайн сайту, на даний час проводиться робота з його наповнення.

На офіційному сайті міської ради створено розділ «Для бізнесу», одним з підрозділів якого є «Підтримка підприємництва». На порталі відкритих даних міської ради оприлюднено реєстри вільних приміщень та земельних ділянок. В «Кабінеті мешканця» підготовлено можливість надання електронних послуг для бізнесу, що надаються в ЦНАП, та забезпечено швидкий перехід на державні електронні послуги та сервіси. Підписано договір з Державним агентством з питань електронного урядування України про приєднання до інтегрованої системи електронної ідентифікації, що дасть змогу без додаткової реєстрації отримати доступ до державних електронних послуг. З метою оперативної інтеграції, аналізу відкритих державних даних та повідомлення про їх зміну портал <https://mycity.khm.gov.ua> підключено до сервісу Оpendатобот <https://opendatabot.ua/>. Це в подальшому забезпечить бізнесу можливість аналізувати контрагентів передивлятися актуальну інформацію про судові рішення тощо.

У 2019 році м. Хмельницький приєдналося до платформи ефективного регулювання Start Business Challenge³³ де розміщено 36 кейсів для бізнесу.

Будучи активним членом проекту Східного партнерства Ініціативи Європейського Союзу «Мери за Економічне Зростання» (M4EG), місто є провідником місцевого економічного зростання в регіоні.

³³ <https://sbc.regulation.gov.ua/cities>,

Значна увага приділяється роботі, спрямованій на активізацію виходу місцевих виробників на закордонні ринки. На базі громадської організації «Громадський рух «Нова економічна політика» функціонує Центр підтримки бізнесу у рамках Ініціативи «EU4Business», що допомагає підприємцям розвиватися і виходити на європейський ринок. Діяльність Центру фінансує Європейський банк реконструкції та розвитку та Єврокомісія. Проводяться різноманітні заходи для налагодження контактів місцевих підприємців з зарубіжними партнерами.

Одним з важливих напрямків роботи є організація проведення фестивалів, ярмарок з реалізації сільськогосподарської продукції, продовольчих товарів та виробів майстрів народного декоративно-прикладного мистецтва. З метою розширення доступу місцевих товаровиробників до участі у виставково-ярмаркових заходах, 26.06.2019 року міською радою було затверджено «Порядок часткового відшкодування участі місцевих товаровиробників у ярмарково-виставкових заходах з міського бюджету». За 2019 рік 3 підприємствам відшкодовано участь у виставкових заходах на суму 133 тис. грн. (в розмірі 50% від участі). Рішенням виконавчого комітету міської ради від 26.03.2020 року №255 затверджено перелік товаровиробників, яким надається часткове відшкодування участі у ярмарково-виставкових заходах з міського бюджету. В I півріччі 2020 року АТ «Завод «ТЕМП» отримав відшкодування у сумі 33 150 гривень.

З початку 2019 року в рамках Проєкту «Купуй Хмельницьке» з метою підвищення впізнаваності та конкурентоспроможності проводиться маркування товарів місцевого виробництва в найбільших ритейл-мережах брендованими підцінниками та воблерами «Купуй Хмельницьке!». Фірмові торгові мережі позначаються відповідними позначками «Місцевий виробник». Протягом першого півріччя 2020 року У рамках стратегії просування бренду «Купуй Хмельницьке» завершено розробку багатофункціонального веб-порталу для популяризації місцевих виробників. Здійснено ребрендинг логотипу для проєкту «Купуй Хмельницьке». Ведеться широкомасштабна промоція продукції місцевого виробництва шляхом маркування товарів місцевого виробника у торговельних мережах міста («Сільпо», «Економ», «Хлібосол», «Таврія», «АТБ», «SPAR»). Також в рамках цього проєкту 2 квітня 2020 року було проведено безкоштовний онлайн-вебінар від Clever Digital «Як вижити малому бізнесу під час карантину». Учасники заходу отримали дієві поради: що робити малому бізнесу під час карантину; як втримати клієнта та які інструменти використовувати.

Міська рада активно долучається до формування кластерних ініціатив підприємницькою громадськістю міста (прийнято участь у 15 заходах). Місцеві виробники одягу за сприяння міської ради об'єдналися у кластерну ініціативу. «Podillya Women Apparel Cluster» 12.09.2019 р. взяли участь у виставці «Kyiv Fashion 2019» (м. Київ). 13.09.2019 р. кластер виробників весільного одягу взяв участь у міжнародній виставці EXPO Wedding Fashion Ukraine 2019 (м. Київ).

Нагальні проблеми бізнесу також не залишаються без уваги. Регулярно проводяться круглі столи та зустрічі з представниками бізнесу. У 2019 році відбулось 7 виїзних нарад на підприємства міста з метою виявлення поточного стану та короткострокових прогнозів роботи підприємств. За підсумками нарад сформовано перелік інфраструктурних проблем, що потребують вирішення на місцевому рівні.

З метою підтримки місцевих товаровиробників та подальшого налагодження діалогу між владою і бізнесом, розпорядженням міського голови від 27.03.2019 р. №78-р створено Раду бізнесу при Хмельницькому міському голові. Перше установче засідання відбулось 03.09.2019 р., а 26.11.2019 р - друге засідання, під час якого обговорено можливості підтримки бізнесу у 2020 році, питання необхідності внесення змін до Порядку часткового відшкодування з міського бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами підприємництва для реалізації інвестиційних проєктів, а також проблеми і перспективи реформування Хмельницької митниці. 25 квітня 2020 року відбулося засідання Ради бізнесу, на якому обговорювалась проблематика ведення підприємницької діяльності у зв'язку з кризовою ситуацією, що склалася через поширення коронавірусної інфекції та запровадження обмежувальних заходів.

Стимулювання впровадження інновацій

Нещодавно в Хмельницькому засновано центр підтримки інновацій та підприємництва iHUB, відкриття якого відбулося 9 жовтня 2020 року. В центрі будуть проводитися різні заходи: навчання для IT-сфери, бізнес школи, навчання молодих підприємців, конкурси стартапів тощо. Кожен зможе прийти і попрацювати у громадському просторі. В центрі створена онлайн-платформа усіх міст-побратимів. Розташований iHUB у ТЦ «Монблан»

У місті функціонує ГО «Хмельницький IT кластер» (12 учасників) та коворкінг-центр. В 2019 році було організовано хакатон UrbanHack, в ході якого 10 команд протягом 36 годин змагались у написанні проєктів задля покращення інфраструктури міста.

Працює порядок часткового відшкодування з міського бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами підприємництва для реалізації інвестиційних проєктів, затверджений Рішенням міської ради №4 від

04.07.2018 р. За 2019 рік отримали фінансову підтримку 14 суб'єктів господарювання міста Хмельницького на загальну суму 2,3 млн грн. У 2020 році станом на 01.10.2020 року відшкодування з міського бюджету отримав 21 суб'єкт господарювання на суму майже 2,9 млн. грн.³⁴

Рішенням сесії Хмельницької міської ради від 09.10.2019 р. №14 затверджено Положення про конкурсний відбір підприємницьких бізнес ініціатив (ідей), стартапів для реалізації у місті Хмельницькому. 6 серпня 2020 року відбувся конкурсний відбір підприємницьких бізнес-ініціатив, стартапів для реалізації у місті Хмельницькому «Битва стартапів». 10 учасників продемонстрували власні бізнес-ідеї. Переможці отримали фінансову підтримку на розвиток власних бізнес-ідей на загальну суму 200 тис. грн.

Якість організації комунікації з потенційними інвесторами

Значна увага приділяється залученню інвесторів. Діє «Програма міжнародного співробітництва та промоції міста Хмельницького на 2016-2020 роки», в рамках якої проводяться численні заходи.

Рішенням Хмельницької міської ради №8 від 22.03.2017 з метою створення умов для розвитку міста, підвищення його інвестиційної привабливості та залучення інвесторів було створено Комунальну установу «Агенція розвитку Хмельницького».

Здійснюється підтримка в актуальному стані інформації для потенційних інвесторів, яка розміщена на веб-ресурсі «Інвестиційний портал Хмельницького»³⁵ (інформація про місто, експортні можливості промислових підприємств, вільні виробничі площі та офісні приміщення, вільні земельні ділянки, успішні історії інвестування тощо). Інвестиційний профіль Хмельницького (українською та англійською мовами) розміщено на офіційному сайті міської ради.

Виготовляється брендвана рекламно-іміджева продукція та оновлюються інформаційно-презентаційні матеріали. Створено промоційні відеоролики: про місто Хмельницький та про Індустріальний парк «Хмельницький» (українською, англійською та китайською мовами), які розповсюджено серед зацікавлених осіб. Також створено повнометражний відеоролик про місто українською мовою. Розроблено німецькомовний 2-D ролик щодо інвестиційного потенціалу міста. З метою забезпечення ефективної системи позиціонування індустріального парку розроблено промоційний буклет «Індустріальний парк "Хмельницький"» українською, англійською та китайською мовами.

З метою презентації потенціалу міста Хмельницького на міжнародному рівні 18-21 травня 2020 року Хмельницька міська рада взяла участь у Міжнародному економічному ярмарку Китаю «Ланфанг», в рамках другої Міжнародної виставки міст-побратимів провінції Хебей, де представила економічний та промисловий потенціал, інвестиційні проекти та плани соціально-економічного розвитку міста. Захід відбувся онлайн, у зв'язку з епідеміологічною ситуацією у світі.

Розпочато роботу над створенням онлайн платформи міст-побратимів, яка включатиме експозиції міста Хмельницького, побратимських та партнерських міст з висвітленням інвестиційних та експортних можливостей, презентацію стратегічних проектів тощо.

Місто регулярно відвідують іноземні делегації та потенційні інвестори, проводяться заходи за участю міжнародної бізнесспільноти, організовуються зустрічі ініціаторів бізнеспроектів з потенційними інвесторами. За активну діяльність у напрямку євроінтеграції, зміцнення міжнародних зв'язків та поширення європейських цінностей Хмельницькому присвоєно почесну нагороду Ради Європи «Європейський диплом».

У 2017 році Парламентська Асамблея Ради Європи оцінила зусилля Хмельницького щодо роботи в напрямку євроінтеграції, розвитку економіки, енергоменеджменту та міжнародного співробітництва і присудила місту Прапор Честі (FLAG OF HONOUR). У 2019 році Хмельницький відзначено почесною нагородою Призу Європи – Дошка Пошани (PLAQUE OF HONOUR). Це друга за значимістю нагорода Ради Європи.

Досвід успішно реалізованих інвестиційних проектів

Міська рада має приклади успішної реалізації інвестиційних проектів, в тому числі, за участю іноземних донорів.

³⁴ https://khm.gov.ua/uk/progress_program

³⁵ <https://invest.khm.gov.ua/uk>

У 2017-2018 роках за кошти Посольства США в Україні (в обсязі 360 тис. дол. США) модернізовано притулок для внутрішньо переміщених осіб (підвищено енергозбереження, покращено умови проживання та обладнано перший поверх для людей з обмеженими можливостями).

В рамках участі в обласному конкурсі мікропроектів сталого місцевого розвитку у Хмельницькій області на 2017-2020 роки реалізовано два проекти з енергоефективності:

- «Встановлення вентиляційної системи з рекуперацією тепла у ДНЗ №39»;
- «Встановлення теплової помпи для приготування гарячої води у ДНЗ №24».

Вартість проектів – 587,6 тис. грн (в т.ч. залучено 294,0 тис. грн з обласного бюджету).

У 2019 році завершено роботи по Проекту НЕФКО «Підвищення енергоефективності закладів бюджетної сфери міста Хмельницького». Була проведена комплексна термомодернізація закладів бюджетної сфери. Міжнародний проект реалізовано із залученням пільгового кредиту для міста в розмірі 11 839,7 тис. грн та отримано грантове фінансування від Фонду ЕБР в розмірі 200 тис. євро (6,0 млн грн).

Продовжується фінансування та реалізація 3 проектів, які у 2018 році стали переможцями конкурсного відбору проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу:

- «Створення інноваційних об'єктів туристичної інфраструктури Хмельницького регіону із туристично-логістичним центром в місті Хмельницькому» (обсяг залучених коштів з державного бюджету – 9,4 млн. грн.),
- «Забезпечення потреб ринку продукції закритих ґрунтів кваліфікованими робітниками» (обсяг залучених коштів з державного бюджету – 3,72 млн. грн.),
- «Формування системи підтримки розвитку підприємництва у місті Хмельницькому» (обсяг залучених коштів з державного бюджету – 3,6 млн. грн.).

Також протягом I півріччя 2020 року міською радою розроблено 6 інвестиційних проектів для участі у конкурсному відборі інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, що можуть реалізуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку у 2021 році.

Готується до реалізації інвестиційний проект «Модернізація інфраструктури твердих побутових відходів у м. Хмельницькому». Фінансування передбачається отримати за кредитним договором з ЄБРР та грантового співфінансування.

МКП «Хмельницькводоканал» працює в напрямку отримання фінансування від НЕФКО на Проект «Реконструкція каналізаційних насосних станцій № 2,7,12 у місті Хмельницькому».

Протягом січня-червня 2020 року розроблено та подано значну кількість проектних заявок на отримання грантових коштів від різноманітних організацій: культурних фондів, посольств, міжнародних організацій тощо.

Крім того, Хмельницький не раз отримував міжнародну технічну допомогу у вигляді інформаційно-консультативної підтримки: для впровадження електронного врядування, підвищення участі громадян у врядуванні тощо.

Місце Хмельницького в дослідженнях, спрямованих на порівняння міст України

За підсумками дослідження, проведеного у 2020 році журналом «Фокус»³⁶, місто Хмельницький посіло 1 місце у рейтингу комфортності міст України. Міста оцінювали за показниками у сферах: економіка, робота і кар'єра, фінансова активність, екологія, демографія, безпека та правопорядок, інфраструктура.

Також м. Хмельницький посіло 1 місце (отримало найвищий сумарний бал) за результатами визначення Індексу конкурентоспроможності міст України 2019/2020³⁷.

Індекс конкурентоспроможності міст, запроваджений в Україні Програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України», є важливим інструментом у вимірюванні ефективності та забезпеченні мотивації місцевих органів влади для економічного зростання, а також для визначення регуляторних бар'єрів, корупції та непрозорості в прийнятті рішень, усунення яких сприятиме кращій ефективності приватного бізнесу. Для побудови ІКМ застосовуються дані, отримані через особисті інтерв'ю з представниками суб'єктів підприємницької діяльності в містах України та кабінетні дослідження (збір та опрацювання статистичних даних, аналіз офіційних веб-сайтів міських рад, документів).

³⁶ <https://invest.khm.gov.ua/uk/Home/NewsDetails?idNews=4086>

³⁷ <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/1.pdf>

ВИСНОВОК

Кредитний рейтинг міста Хмельницький визначено на рівні uaA із прогнозом «у розвитку».

Рейтинг інвестиційної привабливості міста Хмельницький визначено на рівні invA+.

Проведений кредитно-рейтинговий аналіз та аналіз інвестиційного середовища міста Хмельницького включає оцінку якісних та кількісних факторів, які обумовлюють рівень кредитного рейтингу та рейтингу інвестиційної привабливості міста Хмельницького. Прикладами якісних факторів є: організація взаємодії між окремими гілками місцевої влади, прозорість діяльності місцевої влади, наявність планів розвитку міста і ефективність їхньої реалізації, міська промислова та інвестиційна політика та інше. Прикладами кількісних факторів є: показники соціально-економічного розвитку міста, виконання бюджетних показників, оцінка поточних та капітальних доходів і видатків, рівень покриття доходами боргових зобов'язань, загальна ліквідність бюджету тощо.

Агентство має методологію, відповідно до якої здійснюється оцінка тих чи інших факторів, але не використовує виключно фіксовані вагові коефіцієнти для кожного з показників, оскільки, на думку IBI-Rating, значущість окремих показників може змінюватися в залежності від конкретних обставин, в тому числі, від комбінації значень інших факторів. Тому, в додаток до вагових коефіцієнтів, агентством використовуються «матриці відповідності», що відображають залежність рівня рейтингу від комбінації значень різних факторів. Використання таких матриць дозволяє врахувати, що при певних значеннях деяких показників, значення ряду інших показників може бути не суттєвим або менш суттєвим, ніж при інших значеннях. Крім того, агентством застосовується також система «стоп факторів», що обмежують рівень рейтингу за наявності певних фактів або невиконання окремих умов.

Для проведення аналітичного дослідження були використані матеріали, отримані від Виконавчого комітету Хмельницької міської ради та КУ ХМР «Агенція розвитку Хмельницького», а також інформація з відкритих джерел, яку рейтингове агентство вважає достовірною.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих самих показників, які наводяться у звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Директор муніципального департаменту

Д. Н. Мустафаєва

Директор

О. Д. Амфітеатров

ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Показник	од.	6 міс 2020
Чисельність наявного населення (н. к. п.)	тис. осіб	274,18
Середньомісячна заробітна плата в м. Хмельницькому	грн	8 803
Середньомісячна заробітна плата по Україні	грн	10 849
Заборгованість з виплати заробітної плати (н. к. п.)	млн грн	1,03
Обсяг реалізованої промислової продукції	млн грн	6 448,91
Реалізована промислова продукція на особу в м. Хмельницькому	грн.	23,5
Обсяг реалізованої промислової продукції на особу по Україні	грн.	27,10
Введення в експлуатацію житла	тис. м ²	77,1
Введення в експлуатацію на особу в м. Хмельницькому	м ²	0,29
Введення в експлуатацію на особу по Україні	м ²	0,09
Роздрібний товарооборот підприємств	млн грн	4 024,20
Роздрібний товарооборот на особу в м. Хмельницькому	грн.	14 700
Роздрібний товарооборот на особу по Україні	грн.	12 000
Експорт товарів	млн \$	58,19
Імпорт товарів	млн \$	127,85
Зовнішньоторговельний оборот товарів	млн \$	186,04
Сальдо зовнішньоекономічної діяльності за товарами	млн \$	-69,66
Зовнішньоторговельний оборот товарів на особу в м. Хмельницькому	\$	678,55
Зовнішньоторговельний оборот на особу по Україні	\$	1 127,86

Джерело інформації: дані Державної служби статистики, дані Хмельницької міської ради

СТРУКТУРА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ
Доходи за 6 міс 2020 р в розрізі фондів

Вид надходжень	загальний фонд	спеціальний фонд	всього	Питома вага
Податкові надходження	871 994,51	443,02	872 437,53	67,72%
Неподаткові надходження	21 193,48	52 486,42	73 679,89	5,72%
Доходи від операцій з капіталом	14,63	4 576,56	4 591,19	0,36%
Офіційні трансферти	336 290,07	0,00	336 290,07	26,10%
Цільові фонди	0,00	1 356,71	1 356,71	0,11%
Всього	1 229 492,69	58 862,71	1 288 355,41	100,00%
Питома вага	95,43%	4,57%	100,00%	

 Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>
Структура та динаміка внутрішніх податків на товари та послуги

Вид податку	6 міс 2019, тис.грн	6 міс 2020, тис грн	структура 2020	динаміка
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (пальне)	6312,56	7188,50	10,49%	13,88%
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (пальне)	24598,62	24839,58	36,25%	0,98%
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	35043,27	36490,34	53,26%	4,13%
Всього	65 954,45	68 518,42	100%	3,89%

 Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>
Структура та динаміка доходів від власної та підприємницької діяльності

Вид доходів	6 міс 2019 тис.грн	6 міс 2019 тис.грн	структура за 6 міс 2020 р.	динаміка
Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність	889 846,64	520 586,13	8,77%	-41,50%
Плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів	6 239 465,76	667 652,46	11,24%	-89,30%
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	6 573,75	14 485,50	0,24%	120,35%
Інші надходження	5 384 213,34	4 735 928,08	79,75%	-12,04%
Всього доходи від власності та підприємницької діяльності	12 520 099,49	5 938 652,17	100,00%	-52,57%

 Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>

СТРУКТУРА ВИТРАТ ТА ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ
Структура витрат за фондами

Найменування	виконано, тис. грн	питома вага у витратах
Поточні видатки	1 148 145,67	89,91%
Капітальні видатки	128 850,43	10,09%
Нерозподілені видатки	0,00	0,00%
Всього	1 276 996,10	100,00%

Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>

Структура витрат на економічну діяльність

Вид діяльності	Обсяг витрат за 6 міс 2020 р., тис грн	Питома вага
Загальна економічна та торговельна діяльність	2 325,62	2,02%
Сільське господарство	13,00	0,01%
Будівництво	23 612,59	20,50%
Залізничний транспорт	35 189,74	30,55%
Дорожнє господарство	17 963,59	15,59%
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	2 004,69	1,74%
Інші галузі економіки	8 218,86	7,13%
Інша економічна діяльність	25 877,61	22,46%
Всього	115 205,69	100,00%

Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>

Показники ліквідності на 01.07.2020 р.

Показник	загальний фонд	спеціальний фонд	всього
витрати, тис. грн.	1 107 185,42	169 810,69	1 276 996,10
залишок на кінець періоду, тис. грн.	34 561,12	24 888,86	59 449,98
співвідношення залишку та витрат, %	3,12%	14,66%	4,66%

Джерело – дані <https://openbudget.gov.ua/>



IBIRATING
RATING AGENCY

**ТОВ «Рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг»,
вул. Антоновича , 172, оф. 1014
м. Київ, 03150**

тел: (44) 362 90 84

факс: (44) 521 20 15

e-mail: office@ibi.com.ua

web: www.ibi.com.ua